

Huhtanen Esa-Pekka

GRI:N JA EU:N TAKSONOMIAN HYÖDYNTÄMINEN YRITYKSISSÄ

Diplomityö
Tekniikan ja luonnontieteiden tiedekunta
Professori Minna Lanz
Yliopisto-opettaja Hasse Nylund
11.2023

TIIVISTELMÄ

Huhtanen Esa-Pekka: GRI:n ja EU:n taksonomian hyödyntäminen yrityksissä
Diplomityö
Tampereen yliopisto
Kone ja Tuotantotekniikan Diplomi-Insinöörin tutkinto
Marraskuu 2023

Tämä diplomityö tehtiin Tampereen yliopiston tekniikan ja luonnontieteiden tiedekunnalle. Työn keskeisenä aiheena on vastuullisuusraportointi. Vastuullisuusraportoinnilla tarkoitetaan yritysten raportointia toiminnastaan, ympäristövaikutuksista, sosiaalisista vaikutuksista ja taloudellisista vaikutuksista. Vastuullisuusraportoinnin tärkeimpänä työkaluna hyödynnetään Global Reporting Initiative (GRI). GRI on itsenäinen, kansainvälinen organisaatio, jonka tarkoitus on auttaa yrityksiä ja muita organisaatioita ottamaan vastuuta vaikutuksistaan tarjoamalla niille maailmanlaajuisen yhteisen kielen, jolla voidaan kommunikoida näistä vaikutuksista. GRI:n lisäksi on muita työkaluja, joista yksi uudemmista on Euroopan taksonomia (EU:n taksonomia). Tässä tutkimuksessa vastataan seuraaviin tutkimuskysymyksiin: Mitkä ovat GRI:n ja EU:n taksonomian suurimmat erot? Miten näiden työkalujen käyttäminen näkyy tutkituissa yrityksissä? Minkälainen on vastuullisuusraportoinnin tulevaisuus näiden työkalujen kannalta?

Tutkimus aloitettiin tekemällä kirjallisuuskatsaus aiheen kirjallisuudesta ja raporteista. Tällä haettiin lisää tietoa työkalujen hyödyistä, käyttämisestä ja näiden laajuudesta yritysten raportoinnissa. Tämän jälkeen tutkimukseen valittiin kymmenen yritystä tutkittavaksi. Näille yrityksille asetettiin selvät vaatimukset, millä oli tarkoitus rajata tutkimusta. Yrityksille asetettiin vaatimuksina, että yrityksen kuului olla suomalainen, suorittaa jonkinlaista vastuullisuusraportointia viimeisen parin vuoden ajalta ja toimia teollisuuden tai metsäteollisuuden alueella. Yritysten toivottiin myös hyödyntävän Science Based Targeting Initiative (SBTi). Tämän perusteella valittiin tutkimuksen kymmeneksi yritykseksi Outokumpu, Metsä Group, Cargotec, Stora Enzo, Valmet Automotive, Kone, Ponsse, Metso, Walki Group ja UPM.

Näiden yritysten vastuullisuusraportoinnista tehtiin data-analyysi, jonka perusteella tutkittiin GRI:n ja EU:n taksonomian vaikutusta yrityksen raportointiin ja selvennettiin sen mahdollista roolia tulevaisuudessa. Data-analyysin pohjalta jokaisesta yrityksestä kirjoitettiin lyhyt tiivistelmä ja vertailtiin näiden työkalujen käyttämistä. Tämän kaiken perusteella esitettiin työkaluille mahdollinen lyhyen ja pitkän aikavälin tulevaisuuden arvio.

Tutkimuksen lopussa esitetään vastaukset esitettyihin kolmeen tutkimuskysymykseen ja tutkimuksen muut tulokset. GRI ja EU:n taksonomia ovat hyvin samankaltaisia. Suurimpina eroina työkaluille on EU:n taksonomian suurempi keskittyminen ympäristöön ja sen parempi viherpesun esto. Molempia työkaluja käytetään yritysten vastuullisuusraporteissa, mutta GRI:tä käytetään huomattavasti enemmän. EU:n taksonomiaa käytetään yrityksissä enemmän talouden seurannan ja hallinnan työkaluna. GRI:n ja EU:n taksonomian roolit ovat molemmat tärkeässä roolissa tulevaisuuden kannalta. Lyhyellä aikavälillä EU:n taksonomia pyrkii lisäämään asettamia sosiaalisia tavoitteita ja pyrkii Euroopan komission ympäristötavoitteiden saavuttamiseen. Pitkällä aikavälillä uskotaan EU:n taksonomian roolin kasvavan ja lisäävän lakipakotteisia osuuksiaan. GRI puolestaan jatkaa toimintaansa pitkälti samalla tavalla. Lyhyellä aikavälillä GRI päivittää standardejaan vastaamaan nykyisiä ongelmia. Pitkällä aikavälillä suuremmat muutokset ovat mahdollisia, mutta tutkimus uskoo GRI:n roolin pysyvän vahvana vastuullisuusraportoinnin kannalta. Tässä tutkimuksessa esitetään suosituksia näihin mahdollisiin tulevaisuuksiin. Tämä tutkimus suosittelee seuraamaan EU:n taksonomiaa tarkasti ja hyödyntämään sitä niin paljon kuin mahdollista, mutta ei hylkäämään GRI raportointia.

Avainsanat: Vastuullisuusraportointi, GRI, Global Reporting Initiative, Euroopan taksonomia, Science Based Targeting Initiative, SBTi, The Sustainability Accounting Standards Board, SASB

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

ABSTRACT

Huhtanen Esa-Pekka: Utilization of GRI and EU taxonomy in companies
Master's Thesis
Tampere University
Master's Degree Program in Mechanical Engineering
November 2023

This Master of Science Thesis was written for Faculty of Engineering and Natural Sciences Of the University of Tampere. The central topic of the work is sustainability reporting. Sustainability reporting means companies reporting on the matters of environmental, social and economic impact of their activities. One of the biggest tools used in sustainability reporting is Global Reporting Initiative (GRI). GRI is an independent and international organization whose purpose is to help companies and other organizations to take sustainability for their interactions, by offering them a globally common language used when communicating about these interactions. In addition to GRI, there are other tools, one of which is a newer one called European taxonomy (EU taxonomy). This study answers the following research questions: What are the biggest differences between the GRI and the EU taxonomy? How does the use of these tools show up in the surveyed companies? What is the future of responsibility reporting for GRI and EU taxonomy?

The research started by conducting a literature review of the literature and reports on the topic. This sought more information about the benefits of the tools, how to use them and their extent in companies' reporting. After this, ten companies were selected for the study. Clear requirements were set for these companies. These requirements were meant to set a limit on the scope of the research. The requirements set for the companies were that the company had to be Finnish, carry out some kind of responsibility reporting for the past couple of years and operate in an industrial or forest industry area. It was also hoped that companies would make use of Science Based Targeting Initiative (SBTi). Based on this, Outokumpu, Metsä Group, Cargotec, Stora Enzo, Valmet Automotive, Kone, Ponsse, Metso, Walki Group and UPM were selected as the ten companies for the study.

A data analysis was made of the sustainability reporting of these companies, from which the impact of the GRI and EU taxonomy on the company's reporting was researched and its possible role in the future was clarified. Based on the data analysis, a short summary was written about each company and the use of these tools was compared. Based on all of this, a possible short- and long-term future assessment of the tools was presented.

At the end of the study, the answers to the three research questions presented at the beginning are presented, as well as the other results of the study. The GRI and the EU taxonomy are very similar. The biggest differences for the tools are the EU taxonomy's greater focus on the environment and its better prevention of greenwashing. Both tools are used in corporate responsibility reports, but GRI is used significantly more. The EU taxonomy is used more in companies as a tool for financial monitoring and management. The roles of GRI and EU taxonomy both play an important role for the future. In the short term, EU taxonomy aims to increase its social goals and strives to achieve the European Commission's environmental goals. In the long term, it is believed that the role of EU taxonomy will grow and increase its legally mandated requirements. GRI, on the other hand, will continue to operate in much the same way. In the short term, GRI will update its standards to meet current problems. In the long term, larger changes are possible, but the study believes that GRI's role will remain strong in terms of responsibility reporting. The work presents recommendations for these possible futures. The work recommends using EU taxonomy as much as possible, but not abandoning the use of GRI reporting.

Keywords: Sustainability Reporting, GRI, Global Reporting Initiative, European taxonomy, Science Based Targeting Initiative, SBTi, The Sustainability Accounting Standards Board, SASB

The originality of this thesis has been checked using the Turnitin OriginalityCheck service.

ALKUSANAT

Tämä diplomityö tehtiin Tampereen yliopiston tekniikan ja luonnontieteiden tiedekunnalle. Työn keskeisenä aiheena on vastuullisuusraportointi. Tahdon antaa suuret kiitokset työni aiheen antajille ja työni tarkastajille Hasse Nylundille ja Minna Lanzille, jotka antoivat minulle tämän mahdollisuuden. Haluan myös kiittää vanhempiani, jotka eivät koskaan menettäneet uskoa minuun.

Tämän työn tekeminen on auttanut ymmärtämään teollisuuden raportointia uudella tavalla. Haluan vielä kiittää vielä kaikkia työhöni vaikuttaneita henkilöitä.

Tampereella 19.11.2023

Huhtanen Esa-Pekka

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
1.1 Tutkimuksen lähtökohdat	2
1.2 Tutkimuksen tavoitteet ja rajaus	2
1.3 Tutkimusstrategia, tutkimusmenetelmät ja työn rakenne	3
2. VASTUULLISUUSRAPORTOINTI	5
2.1 Vastuullisuusraportoinnin teoriaa	5
2.2 GRI	6
2.3 Euroopan taksonomia	10
2.4 Science Based Targeting Initiative	12
3. YRITYSTUTKINTA	16
3.1 GRI-indeksien vertailu	16
3.2 Tiivistelmät valittujen yritysten raportoinnista	18
3.3 Huomioitavat yhtenäisyydet ja erot	27
3.4 Vastuullisuusraportoinnin tulevaisuuden arvio	28
4. TULOKSET	30
5. TULOSTEN POHDINTA	32
5.1 Tulosten luotettavuus	33
5.2 Mahdolliset jatkotutkimus suositukset	34
6. YHTEENVETO JA LOPPUTULOKSET	35
LÄHTEET	37

LYHENTEET JA MERKINNÄT

CDP	Carbon Disclosure Project
CDSB	Climate Disclosure Standards Board
ESG	Environmental, social, and governance
EU:n taksonomia	Euroopan taksonomia
EU taxonomy	European taxonomy
GRI	Global Reporting Initiative
SASB	The Sustainability Accounting Standards Board
SBT	Science Based Targeting
SBTi	Science Based Targeting Initiative
TCFD	Task Force on Climate-related Financial Disclosures

1. JOHDANTO

Vastuullisuusraportointia tehdään globaalisti lähes kaikissa yrityksissä. Sen avulla yritykset paremmin ymmärtävät omaa ja sidosryhmiensä toimintaa, sekä varmentavat sijoittajien varmuutta yrityksen toimista. Tämän kaltainen raportointi on monilla yrityksillä lainvelvoittamaa, mutta yrityksillä on paljon vapautta raportoimiensa asioiden laajuudesta. Vastuullisuusraportoinnin tarkasta sisällöstä ja laajuudesta on useita mielipiteitä. Yritykset käyttävät vastuullisuusraporttiansa laatimisessa ja kirjoittamisessa useita erilaisia raportoinnin työkaluja. Yksi käytetyimpiä ja vanhempia työkaluja vastuullisuusraportoinnissa on Global Reporting Initiative (GRI). Viime vuosina vastuullisuusraportointiin on kuitenkin kehitetty uusi työkalu Euroopan taksonomia (EU:n taksonomia). Nämä työkalut ovat siis tärkeässä roolissa yritysten vastuullisuusraportoinnin laatimisessa.

GRI on globaali, ennalta määritettyjä standardeja hyödyntävä raportoinnin työkalu. Tämä työkalu on tunnetuimpia ja yleisimpiä työkaluja vastuullisuusraportoinnissa. EU:n taksonomia on puolestaan vasta muutaman vuoden vanha ja on vielä suuren kehityksen alla. Molemmat työkalut ovat hyödyllisiä yritysten vastuullisuuden raportoinnissa ympäristön, sosiaalisuuden ja talouden alueilta. Yritykset kuitenkin raportoivat samoista asioista monella eri tavalla. Nämä kaksi työkalua sisältävät paljon samoja aiheita, joten yritysten tulisi tietää näiden työkalujen selvät eroavaisuudet ja hyödyt.

Vastuullisuusraportointi on tärkeää yritysten toiminnan seuraamisen kannalta ja se on jatkuvan muutoksen kohteena. Vaikka vastuullisuusraportointi tuskin katoaa kokonaan, monelle yritykselle sen tulevaisuus ei ole täysin varmaa. EU:n taksonomia on pelkästään viimeisen kolmen vuoden aikana muuttunut paljon, ja tälläkin on ollut suurta vaikutusta yritysten vastuullisuusraportoinnin sisältöön ja lakipakotteisuuteen. Vastuullisuusraportoinnin tulevaisuuden arvioiminen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä on siis oleellista tietoa yritysten tulevaisuuden kannalta ja monen yrityksen toiminnan kannalta tärkeätä huomioida. Tutkimalla yritysten tämänhetkistä raportointia ja olemassa olevaa kirjallisuutta näiden aiheiden alueilta, voidaan saada selvempi käsitys vastuullisuusraportoinnista, sen työkaluista ja tulevaisuudesta.

1.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Tämä työ tehtiin Tampereen Yliopiston Tekniikan ja luonnontieteiden tiedekunnalle. Tiedekuntaa kiinnosti EU:n taksonomian vaikutuksen nousu vastuullisuusraportoinnissa ja tämän suurimmat erot GRI:n kanssa. Työ on tiedekunnalle ajankohtainen, koska vastuullisuusraportointi on tärkeä osa jokaisen yrityksen toimintaa ja EU:n taksonomia saattaa olla nousemassa yhdeksi tärkeimmistä työkaluista. Tämän työn tarkoituksena on tutkia ja selvittää yritysten vastuullisuusraportointia ja arvioida tämän tulevaisuuden eri vaihtoehtoja. Idea työhön on alun perin tullut Professori Minna Lanzilta. Alkuperäisenä ideana oli tutkia ainoastaan GRI:n ja EU:n taksonomian suurimpia eroja. Aihetta on kuitenkin lisätty ja rajattu enemmän tutkimuksen edetessä.

1.2 Tutkimuksen tavoitteet ja rajaus

Tässä työssä tutkitaan vastuullisuusraportointia yrityksissä, mutta keskitytään erityisesti tämän työkaluihin GRI ja EU:n taksonomia, sekä esitetään näille työkaluille mahdollinen lyhyen ja pitkän aikavälin tulevaisuus. Tätä työtä lähestytään hyvin teoreettisesti. Vastuullisuusraportointia lähestytään kirjallisuuden ja yritysraportoinnin kannalta. Mahdolliset tulevaisuuden näkemykset ovat myös teoreettisia ja perustuvat yritysten raportointiin ja olemassa olevaan tietoon.

Työssä lähdettiin selvittämään tutkimusongelmaa:

Miten GRI ja Euroopan taksonomia eroavat toisistaan, ja miten tämä näkyy yritysten raportoinnissa?

Tämän tutkimuskysymyksen avulla on pyritty vastaamaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Mitkä ovat GRI:n ja EU:n taksonomian suurimmat erot?
2. Miten näiden työkalujen käyttäminen näkyy tutkituissa yrityksissä?
3. Minkälainen on vastuullisuusraportoinnin tulevaisuus näiden työkalujen kannalta?

Ensimmäiseen kysymykseen vastataan tutkimalla työkaluja koskevaa kirjallisuutta ja yritysraportointia kirjallisuuskatsauksella. Kirjallisuuden pohjalta pyritään selvittämään, nouseeko jokin tekijä ylitse muiden. Toiseen kysymykseen vastataan tutkimalla kymmenen valitun yrityksen vastuullisuusraportteja ja vuosikertomuksia. Tätä tutkittua raportointia analysoidaan data-analyysinä. Näiden yritysten raportoinnin pohjalta pyritään sel-

vittämään työkalujen sisältöä ja laajuutta raportoinnissa. Kolmanteen kysymykseen vastataan kerätyn data-analyysin pohjalta. Tavoitteena on esittää lyhyen ja pitkän aikavälin ennuste raportoinnin kehittymisestä, ja tutkittujen työkalujen roolia tässä raportoinnissa.

Työn yritystutkimuksen suorittamiseksi valittiin kymmenen yritystä. Näiden kymmenen yrityksen valinta oli työn kannalta suurin rajaava tekijä. Valittujen yritysten kuului täyttää tietyt ennalta määritellyt kriteerit. Ensimmäisenä kriteerinä oli, että näiden yritysten täytyi olla suomalaisia. Viitteitä GRI:n käytöstä on mahdollista löytää Euroopan ulkopuolelta, mutta EU:n taksonomian löytyminen ei-eurooppalaisista yrityksistä on hyvin epätodennäköistä. Teoriassa yritykset olisivat voineet olla eurooppalaisia, mutta tutkimuksessa yritykset rajattiin Suomalaisiksi. Eri maiden yrityksillä on omat tapansa raportoida ja siitä saattaa seurata vaikeuksia vertailun suhteen. Rajoittamalla yritykset suomalaisiin helpotettiin yritysten raporttien vertailtavuutta. Seuraavaksi haluttiin yritysten olevan samankaltaisia toiminta-aloiltaan. Riippuen yrityksen toiminta-alasta raportoitavat asiat ja niiden tärkeys yritystä kohtaan vaihtelee. Tämän takia rajoitettiin yritysten toiminta-alaksi teollisuusalat ja metsäteollisuuden alat. Viimeisenä rajoituksena haluttiin, että jokaiselta yritykseltä löytyi jonkinlaista julkista vastuullisuusraportointia viimeisen parin vuoden ajalta. Ilman tätä raportointia olisi mahdotonta tehdä vertailua. Työssä hallinta työkaluna on käytetty Science Based Targeting Initiativea (SBTi). Yrityksien haluttiin olevan vastuullisuusraportoinnista huolehtivia yrityksiä. Tämän takia ensisijaisesti tutkimukseen valittiin yrityksiä, jotka löytyivät SBTi-yritys listalta vähintään sitoutuneena. Yhtä yritystä lukuun ottamatta kaikki tutkimuksen yritykset löytyivät SBTi listalta vuonna 2023. Näiden kriteerien perusteella tutkimuksen yrityksiksi valittiin Outokumpu, Metsä Group, Cargotec, Stora Enzo, Valmet Automotive, Kone, Ponsse, Metso, Walki Group ja UPM. SBTi listalta puuttuva yritys oli Ponsse.

1.3 Tutkimusstrategia, tutkimusmenetelmät ja työn rakenne

Työssä suoritettu tutkimus on hyvin paljon kirjallisuuteen perustuvaa. Tarkoituksena on ollut selvittää yritysraportoinnista mahdollisimman paljon, mutta itse yrityksiä ei ole suoraan liitetty tutkimukseen. Tutkittavat yritykset eivät siis ole vaikuttaneet tutkimuksen tuloksiin julkaisemiensa raporttien ulkopuolelta. Tutkimus menetelminä ovat olleet pääasiallisesti kirjallisuuskatsaus ja data-analyysi. Tutkimuksessa on luettu useita raportteja ja näiden analysoinnin perusteella on pyritty vastaamaan työn tutkimuskysymyksiin. Työn tutkimusprosessia ja kysymyksiä esitetään kuvassa 1.

Kuva 1. Työn tutkimusprosessi

Työ muodostuu kuudesta luvusta. Luku yksi on johdanto työn suorittamiseen. Luvussa kaksi esitellään teoriaa ja taustaa vastuullisuusraportointiin, tutkittaviin työkaluihin GRI ja Europan taksonomia. Luvussa kolme käydään läpi yritystutkintaa ja tämän analysointiin perustuvaa tulevaisuuden arviota. Luvussa neljä esitellään tutkimuksen keskeisimmät tulokset. Luvussa viisi pohditaan saatujen tulosten merkitystä ja luotettavuutta. Luvussa kuusi esitetään koko työn yhteenveto ja lopputulokset.

2. VASTUULLISUUSRAPORTOINTI

Vastuullisuusraportointi on oleellinen osa yritysten toiminnan ja läpinäkyvyyden kannalta. Tätä raportointia voidaan tehdä usealla tavalla, mutta yksi suosituimmista on GRI. GRI:n rinnalle on kuitenkin kehitymässä uusi vastuullisuusraportoinnin työkalu EU:n taksonomia. EU:n taksonomian kehittyminen asettaa kysymyksen GRI:n näkyvyydestä, tarpeellisuudesta ja tulevaisuudesta yritysten vastuullisuusraportoinnissa. Tässä luvussa perehdytään näiden työkalujen teoriaan, taustaan, toimintaan ja teoreettiseen käyttöön.

2.1 Vastuullisuusraportoinnin teoriaa

Vastuullisuusraportoinnilla kerrotaan yleisesti ei-taloudellisen raportoinnin muotoa. Tätä hyödyntämällä yritykset voivat kertoa edistymisestään kohti asettamia tavoitteita useilla kestävä kehityksen parametreilla. Nämä parametrit ovat usein ympäristö-, sosi- aali- ja hallinonmittareita. Näitä parametreja ja niistä raportointia kutsutaan myös ESG- raportoinniksi (Environmental, social, and governance). Ympäristöä mittaavat parametrit usein kuvaavat yrityksen aineellista vaikutusta ilmaan, maahan ja veteen. Sosiaaliset parametrit voivat puolestaan heijastaa yrityksen suhtautumista ihmisoikeuksiin, kulutta- jiinsa tai yhteiskuntaan ja hallinnolliset mittarit voivat olla esimerkiksi kirjanpitoon tai ra- hoitukseen liittyviä. [1]

Vastuullisuusraportoinnista voi olla hyötyä yritykselle usealla tasolla, mutta tämä hyödy- lisyys riippuu, siitä miten yritys hyödyntää raportoimiaan parametreja ja mitä näillä halu- taan saavuttaa. Yritys pystyy näitä käyttämällä tunnistamaan yrityksen pitkän aikavälin tulevia uhkia, riskejä ja mahdollisuuksia. Vastuullisuusraportoinnilla voidaan myös vai- kuttaa yrityksen sisäiseen toimintaan. Liittämällä yrityksen vastuullisuusraportointi tämän toimintaan ja strategiaan, yrityksen ymmärrys omasta toiminastaan ja tavoitteistaan pa- ranee. Vastuullisuusraportointia hyödyntävät yritykset tarkkailevat energian, veden ja raaka-aineiden käyttöä, mikä auttaa vähentämään näistä ilmenevää hukkaa. Nämä yri- tykset saavat myös paremman käsityksen eettisistä vaatimuksista, ja vaikuttavat houkut- televimmilta asiakkaille. Mahdollisena riskinä vastuullisuusraportoinnin huomioimatta jät- tämisestä, voi tulla yritykselle vakavia seuraamuksia. Ympäristöä vahingoittavat yritys- rikkeet saattavat aiheuttaa suuria sakkokustannuksia, terveysriskejä asiakkaille ja työn- tekijöille. Vastuullisuusraportoinnin hyödyt liittyvät hukan ja uhkien vähentämiseen. Tämä puolestaan voi epäsuorasti auttaa yritystä noudattamaan asetettuja lakisääteisiä

vaatimuksia, parantamaan yrityksen valitsemaa strategiaa ja vähentämään yritykselle haitallista viherpesua. [1]

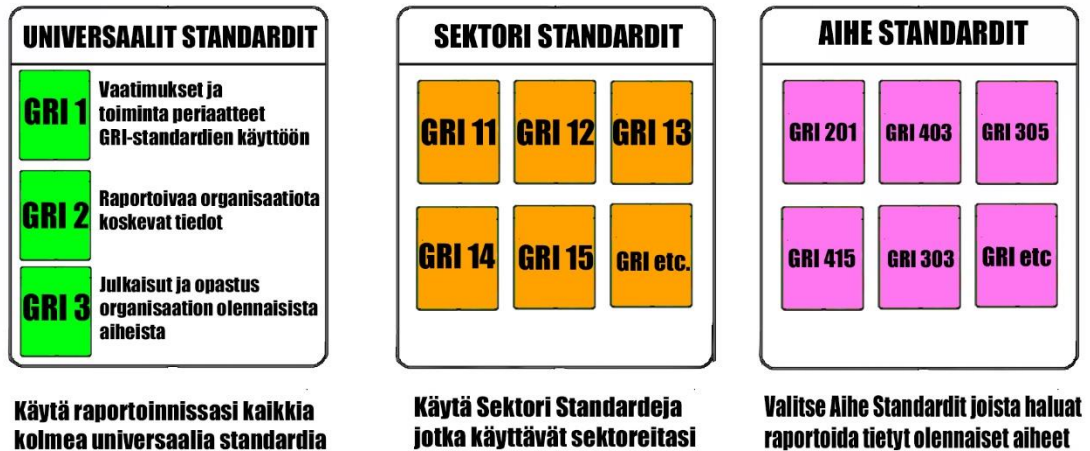
Vastuullisuusraportointi ei ole lakisääteinen vaatimus kaikissa maissa. USA:n laki ei esimerkiksi suoraan vaadi yrityksiltään vastuullisuusraportointia [1]. Mutta näillä yrityksillä on vaatimus ilmoittaa sijoittajilleen mahdollisista riskeistä, usein nämä riskit ovat samankaltaisia, mitä vastuullisuusraportointi sisältää. Suomessa kirjanpitolaki on asettanut vaatimuksia esimerkiksi suurille ja yleisen edunkannalta tärkeille yrityksille näiden vastuullisuusraportointia kohden [2]. Vastuullisuusraporttia kirjoittaessa tulisi hyödyntää ennalta määritettyjä standardeja. Nämä standardit voivat olla esimerkiksi GRI tai The Sustainability Accounting Standards Board (SASB). Näiden standardien on tarkoitus varmentaa, että vastuullisuusraportti on mahdollisimman kattava, noudattaa haluttuja parametrejä vaatimuksia ja ennalta ehkäisee mahdollista viherpesua.

2.2 GRI

Global Reportin Initiative eli GRI on yksi käytetyimmistä työkaluista vastuullisuusraportoinnin suorittamiseen. GRI sai alkunsa vuonna 1997 Bostonissa USA:ssa. Tämän työkalun alkuperä on Ceres ja Tellus Institute organisaatioissa. GRI:n alkuperäinen tarkoitus oli varmistaa yritysten vastuunottoa ja seuranta ympäristöllisistä toimintaperiaatteistaan. Tähän myöhemmin lisättiin myös sosiaalisten ja hallinnollisten asioiden seuranta. GRI alkoi yksinkertaisena G1 ohjeista vuonna 2000, mutta vuosien mittaan tähän on lisätty ohjeita. Näistä ohjelmistä viimeisin on G4 vuonna 2013. Vuonna 2016 GRI muutti tavoitettaan ohjeiden antamisesta, globaalien vastuullisuusraportoinnin standardien asettamiseen. Nykyään GRI keskittyy näiden standardien lisäämiseen ja päivittämiseen. Viimeisin suurin päivitys oli vuonna 2021 universaalien standardien päivittämiseen. [3]

GRI:n standardit päivitettiin vuonna 2023. GRI standardien käyttöä voidaan seurata järjestelmänä toisiinsa yhteen liitettyjä standardeja. Näiden standardien avulla yritykset ja organisaatiot pystyvät julkisesti ilmoittamaan toimintojensa vaikutuksen eri ympäristöihin, sosiaalisiin ja hallinnollisiin kohteisiin jäsenmällä tavalla, mikä on silti läpinäkyvää sidosryhmille ja muille kiinnostuneille. Nämä standardit jaetaan kolmeen eri kategoriaan, jotka ovat Universaalit Standardit (*engl. Universal Standards*), Sektori Standardit (*engl. Sector Standards*) ja Aihe Standardit (*engl. Topic Standards*). Nämä standardit sisältävät julkaisut, joiden avulla luodaan jäsenmällä tapa raportoida informaatiota ja sen vaikutuksia. Näihin julkaisuihin yleensä sisältyy standardin antamia vaatimuksia ja suositteluja, joilla standardi rakennetaan. Näiden standardien jakautuminen ja käyttö nähdään ja selvennetään kuvassa 2, joka on tehty GRI:n lyhyen standardi käyttöoppaan perusteella. [4]

GRI STANDARDIT

Kuva 2. GRI Standardit, Universaali, Sektori ja Aihe (mukaillen [4])

GRI:n Universaalit Standardit vaikuttavat kaikkiin yrityksiin. Universaalit Standardit muodostuvat kolmesta osasta. Ensimmäisessä osassa nimeltä GRI1: Perusta (engl. *GRI1: Foundation*) määritetään GRI standardien tarkoitukset, tarkennetaan kriittisiä konsepteja ja selitetään standardien käyttämistä. Tämä osa sisältää myös vaatimukset GRI standardien raportointiin ja tarkentaa hyvän raportoinnin periaatteita. Toisessa osassa GRI2: Yleiset julkaisut (engl. *GRI2: General Disclosures*) perehdytään julkaisuihin, jotka liittyvät selvästi organisaation rakenteeseen ja raportointitapoihin. Tässä osassa keskitytään enemmän organisaation toimintoihin, työntekijöihin, hallintoon, strategiaan, politiikkaan, toimintaan ja sidosryhmien kanssakäymiseen. Näiden läpikäymisellä on tarkoitus ymmärtää ja sisäistää organisaation profiilia ja kokoa. Tätä kautta saadaan paremmin annettua kontekstia organisaation vaikutuksista. Viimeisessä osassa GRI3: Olennaiset aiheet (engl. *GRI3: Material Topics*) käydään tarkemmin läpi vaiheet, joita hyödyntämällä yritys pystyy paremmin selvittämään aiheet omien vaikutusten ympärillä. Tässä vaiheessa selvitetään myös organisaation olennaiset aiheet ja selitetään kuinka tämä organisaatio parhaiten hyödyntää Sektori Standardeja prosesseissaan. Viimeisessä vaiheessa käydään läpi julkaisut yrityksen materiaalien aiheiden raportointiksi. Tämä sisältää prosessin läpi käymisen, jolla olennaiset aiheet on määritetty, ja kuinka näitä aiheita käsitellään. [4]

Sektorin Standardien avulla on tarkoitus lisätä raportoivan yrityksen raportoinnin laatua. Standardit kehitetään 40 eri sektorin ympärille, ja nämä asetetaan tärkeysjärjestykseen

suurimman vaikutuksen kannalta. Tärkeimmät ja ensimmäiset sektorit ovat yleensä keskittyneet ympäristön ja ympäristö vaikuttajien välille. Standardien aiheet ovat yleensä materiaalisia ja sisältävät oleellisia julkaisuja yrityksen vaikutuksesta, jos tähän julkaisuun on sopiva Sektori Standardi käytettävissä. Yrityksellä on vastuu ja velvoite hyödyntää tätä GRI raportoinnissaan. Jokaisella Sektori Standardilla on alkuosansa, joka antaa yleiskatsauksen sektorista. Standardin pääosissa luokitellaan materiaali aiheet sektoria kohden. Aiheet käydään läpi ja suurimmat vaikuttajat luokitellaan ja kuvataan tähän sektoriin. Sektori Standardien aiheet ja julkaisut määritetään useilla eri tavoilla. Nämä tavat ovat esimerkiksi toimialakohtaisten todisteiden, kansainvälisten mittareiden ja alan asiantuntijoiden neuvojen perusteella. [4]

Aihe Standardit sisältävät julkaisuja, joissa on tietoa aiheisiin. Jokainen standardi sisältää yleiskatsauksen aiheesta ja julkaisuista. Tämän lisäksi käydään läpi, kuinka organisaatio hallitsee aiheeseen liittyviä vaikutuksia. Organisaatio valitsee ne Aihe Standardit, jotka vastaavat määrittämiään aineellisia aiheita, ja käyttää niitä raportoinnissaan. [4]

Itse raportointiprosessi GRI standardeja hyödyntäen on kuitenkin suurempi työ. Kuvassa 3 esitetään yksinkertaistetusti GRI raportoinnin aloittamisprosessi. Tämä kuva on tehty GRI:n lyhyen standardin käyttöoppaan perusteella. Kuten aiemmassa kappaleessa mainittiin, GRI raportointi alkaa aina GRI1: Perustassa. Yritys määrittää suurimmat vaikutuksensa, niiden merkitystä ja vaikutusta päivittäisen toimintansa kannalta. Tässä voidaan hyödyntää aiemmin mainittuja Sektori Standardeja, koska niissä on määritetty sektorien piirteet ja vaikutteet. GRI:2 Yleiset Julkaisut auttaa tarkentamalla julkaisuja ja niiden vaikutusta. GRI:3 Olennaiset aiheet puolestaan auttaa tunnistamaan ja arvioimaan yrityksen vaikutuksia, ja tutkimaan kaikkia vaikutuksia yhdessä. Seuraavaksi määritetään materiaali aiheet. Yritys valitsee mistä vaikutuksista se haluaa raportoida. Tämän tekemiseksi yritys määrittää tärkeimmät, suurimmat ja merkityksellisimmät vaikutukset. Vaikutusten jakaminen aiheittain helpottaa prosessia, koska se auttaa määrittämään yrityksen kannalta olennaiset aiheet. Näitä aiheita verrataan Sektori Standardeihin. Tämä varmistaa, ettei mitään aiheita ole unohdettu. Materiaalisten aiheiden jälkeen siirrytään julkaisujen raportointiin. Tämä sisältää oleellisen datan keräämistä valittujen aiheiden ympäriltä. Tässä hyödynnetään aiemmin mainittua Aihe Standardia, jossa on määritetty tarvittavat ja vaadittavat asiat raportoitavaksi GRI standardien mukaisesti. Eli hyödyntäen Aihe Standardia GRI 2 ja GRI 3 saadaan luotua rakenteellinen systeemi tämän tiedon raportoimiseksi. Jotain tietoja saadaan jättää raportoimatta, mikäli tähän esitetään sopiva syy. Tämä antaa yritykselle tavan raportoida suurimmat vaikutuksensa ympäristöön, ihmisiin ja ekonomiaan. Vaihtoehtoisesti yritys voi myös rajoittaa raportointinsa tiettyyn aiheeseen tai alueeseen. On myös mahdollista hyödyntää raportoinnissa vain GRI

standardeja, mikäli yritys ei pysty täyttämään jotakin ehtoa. GRI raportin voi julkaista monella tavalla, mutta kaikissa raporteissa on pakollisena liitteenä oltava GRI sisältöindeksi. Tämä lisää raportin läpinäkyvyyttä ja luotettavuutta. Tämä antaa myös sidosryhmien ymmärtää ja nähdä asiat, mitä yritys on päättänyt jättää raportoimatta. [4]

Kuva 3. GRI raportointi prosessin aloittaminen (mukaillen [4])

2.3 Euroopan taksonomia

EU:n taksonomia on suhteellisen uusi vastuullisuusraportoinnin työkalu. EU:n taksonomia on Euroopan Unionin kestävän rahoituskehityksen tärkein osa. Sen on tarkoitus auttaa ja opastaa sijoittamista ekonomiseen toimintaan, missä sitä eniten tarvitaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelman suuntautumisen kannalta. EU:n taksonomia tuli käyttöön vuonna 2020 osana Euroopan Unionin virallista lehteä. Nämä määräykset luovat pohjan EU:n taksonomialle asettamalla neljä kattavaa ehtoa. Ekonomisen toiminnan on seurattava näitä neljää ehtoa, jotta se on ympäristöllisesti kestävä. EU:n taksonomia alkoi Euroopan halusta luoda yhteinen kieli ja määritelmä kestävyydelle. Tämän takia tarvittiin kestävän taloudellisen toiminnan yhteinen luokitusjärjestelmä, josta syntyi EU:n taksonomia. EU:n taksonomian on siis tarkoitus antaa ei voittoa hakeville ja voittoa hakeville yrityksille selvä ja yleinen käsitys siitä, että minkälainen ekonominen toiminta luokitellaan ympäristöllisesti kestäväksi. [5]

EU:n taksonomia on suunniteltu kaikille yrityksille. Sille on tarvetta ja hyötyä ympäristön kannalta. EU:n taksonomialla pyritään vähentämään kaasuhuonepäästöjä 55 % vuoteen 2030 mennessä. Tämä on osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa, jonka tarkoitus on luoda netto neutraali kasvihuonepäästö maailma vuoteen 2050 mennessä. EU:n taksonomia on työkalu, jolla on tarkoitus auttaa sijoittajia tunnistamaan ympäristön kannalta kestävästä taloudellista toimintaa, mainostaa vaihtumista nollan hiilen tulevaisuuteen, ohjata rahoitusta ilmastokriisiin ratkaisemiseksi ja estämään viherpesua. Yrityksille hyöty EU:n taksonomiasta näkyy muillakin tavoilla. EU:n taksonomialla saadaan rakenne, jota sijoittajat ja sidos ryhmät voivat hyödyntää viitekehityksenä. EU:n taksonomia tukee yritysten pyrkimystä suunnitella ja rahoittaa siirtymistä vihreämpään politiikkaan, ja nopeuttaa rahoituksen ja varojen saamista projekteihin, jotka on jo todettu kestäviksi. EU:n taksonomialla voidaan paremmin hallita yrityksen varojen sijoittamista projekteihin, jotka ovat taksonomisia ja nopeuttavat Euroopan Unionin vihreän politiikan tavoitteiden saavuttamista. [6]

EU:n taksonomia raportin aloittaminen ja käyttöönotto tällä hetkellä sisältää useita vaiheita. Alkuun on kerättävä dataa yrityksestä. Dataa kuuluu kerätä erityisesti yrityksen toiminnasta, varoista, liikevaihdosta ja toimintokuluista. Hyödyntäen kerättyä dataa lasketaan yrityksen taksonomia tulos, mikä heijastaa yrityksen suuntaamisen tasoa EU:n taksonomian tavoitteiden kannalta. Taksonomia tulosta selvittäessä tulee selvittää yrityksen toiminnat, jotka kuuluvat taksonomiaan. Vuonna 2021 Euroopan Komissio asetti kriteerit taksonomisille toimille, jotka parhaiten sopivat Euroopan vihreän tulevaisuuden saavuttamiseen. Nämä kriteerit ovat enimmäkseen luontoa ja ympäristöä koskevat toiminnot kuten metsät ja energia. Kriteerejä on asetettu myös sosiaalisempiin toimintoihin,

kuten informaatio hallintaan ja kommunikointiin. Nämä kriteerit eivät ole vielä valmiita ja niihin tulee lisää kohtia EU:n taksonomian kehittyessä. Yritys määrittää siis omat taksonomiset toimintonsa ja selvittää niiden kokonaisvaikutusta ilmaston muutoksen vähentämiseen. Tähän voidaan hyödyntää EU:n taksonomian kompassia. Kun yritys on määrittänyt taksonomisesti sopivat toimintonsa, näistä selvitetään toiminnot, jotka eivät aiheuta suurta vahinkoa. Toiminto ei aiheuta suurta vahinkoa, kun se ei vahingoita yhtäkään Euroopan viidestä ympäristötavoitteesta ja täyttää EU:n taksonomian kriteerit lupien tarkastusten suhteen. Tämän jälkeen määritellään yritykselle vähimmäissosiaaliturva (*engl. Minimum Social Safeguards*). Vähimmäissosiaaliturva on raportoitava yritystasolla, jotta voidaan varmentaa yrityksen toiminta taksonomian suunnalta ja, että yritys noudattaa taksonomian asettamia minimi vaatimuksia. Vähimmäissosiaaliturvan tärkeät aiheet ovat sosiaalinen ja eettinen työssä käynti. Nämä aiheet ovat esimerkiksi lapsityövoiman kieltäminen ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Seuraavaksi määritetään yrityksen alueet, jotka ovat kelvollisia ja suuntautuvat jo taksonomian mukaan. Tästä siirrytään laskemaan yrityksen varojen, liikevaihdon ja toimintokulujen osuutta, joka on sopivaa ja suuntautuu taksonomian mukaisesti. Tästä kerätystä datasta sijoitetaan keskeiset suoritusindikaattorit Euroopan Unionin laatiman lomakkeen mukaan, joka on liite 2 Euroopan Unionin virallisesta lehdestä Komission Delegoitu Asetus (EU) (2021/2178) 6 heinäkuuta 2021 osuudesta. Lomakkeita täyttäessä tarvitsee täyttää oma lomake liikevaihdolle, pääomamenoille ja toimintamenoille. Yrityksen kuuluu tämän jälkeen lisätä aiemman vuoden raporttinsa, mikäli tätä tietoa löytyy. Kerätyn datan perusteella aletaan kirjoittamaan EU:n taksonomian raporttia. Raportin kuuluu sisältää keskeistä tietoa yrityksestä ja sen toiminnasta. Raportissa kuuluu myös ilmoittaa, onko informaatio raportoitu vapaaehtoisesti vai onko se taksonomia säädösten vaatimaa, sekä raportoidaanko yrityksen puolesta vai konsolidoidun yrityksen puolesta. Raportin läpinäkyvyyden kannalta pitää myös selvittää millä metodilla taksonomian data on arvioitu ja kerätty, sekä minkälaista kirjanpito-tekniikkaa yrityksessä käytetään. Raportin tulee sisältää Euroopan Unionin Disclosures Actin lomakkeet ja varmentaa tieto EU:n taksonomian määräysten noudattamisesta. Sen pitää sisältää selvää asiansyhteistä tietoa keskeisistä suoritusindikaattoreista, kuten osoittajan kvantitatiivinen erittely, jotta voidaan havainnollistaa keskeisten suoritusindikaattoreiden muutosten tärkeitä tekijöitä. Viimeisenä kuuluu raportoida tarkastuksista, mitä yritykseen on saatettu tehdä, ja kuka on näiden tarkastuksien suorittaja. Tätä prosessia esitetään yksinkertaistettuna tässä työssä kuvassa 4, joka on laadittu Euroopan komission EU:n taksonomian käyttöohjeen perusteella. [7;8;9]

Yksinkertaistettu Euroopan Taksonomian Aloittaminen

Kuva 4. EU:n taksonomian aloittaminen yksinkertaistetusti mukaillen [9]

Kaikki yritykset pystyvät hyödyntämään EU:n taksonomiaa, mutta se on pakollista yli 500:n työntekijän kokoisissa yrityksissä. Euroopan lakien kehittyessä EU:n taksonomian vaatimuksetkin muuttuvat. Muutoksia EU:n taksonomialle on suunniteltu jo seuraavalle usealle vuodelle. EU:n taksonomian kokonaan valmistuminen ei ole täysin edes suunniteltu, sen ollessa jatkuvan muutoksen alaisena. EU:n taksonomian käyttämisestä on hyötyä samalla tavalla kuin vastuullisuusraportoinnista. EU:n taksonomia lisää läpinäkyvyyttä raportoinnissa, auttaa sidosryhmiä paremmin ymmärtämään yrityksen toimintaa, parantaa yrityksen brändin kuvaa ja parantaa sen riskinhallintaa. EU:n taksonomian käyttöönotosta voi alkuvaiheissa olla haasteita ja ongelmia. EU:n taksonomia on aikaa ja resursseja vievä prosessi. Siirtyminen aiemmista raporttimuodoista voi vaatia muutoksia, eroja voi olla datan laadun ja vaatimusten tason suhteen. Vastaavia ongelmia voi tulla muissakin vastuullisuusraportoinnin muodoissa, mutta EU:n taksonomia on vielä kehityksen alkuvaiheissaan, joten se on jatkuvan muutoksen alaisena. Nämä muutokset saattavat aiheuttaa epäluuloa tätä kohtaan. [7]

2.4 Science Based Targeting Initiative

SBTi on vuonna 2015 Pariisin sopimuksesta syntynyt aloite vähentää kasvihuone päästöjä. Tässä sopimuksessa maailman hallitukset sitoutuivat rajoittamaan maapallon lämpötilan nousun reilusti alle kahden celsiusasteeseen verrattuna esiteolliseen tasoon, ja jatkamaan näitä toimia rajoittaakseen lämpenemisen jopa 1,5 asteeseen asti. SBTi:n tulevaisuuden tavoitteena on puolittaa kasvihuone päästöt vuoteen 2030 mennessä, ja luoda kasvihuonepäästöjen kannalta neutraali maapallo vuoteen 2050 mennessä. [10]

SBTi suorittaminen alkaa sitoumuksesta saavuttaa netto nolla kasvihuonekaasu taso yrityksen suorittamisen kannalta. Tämän sitoumuksen varmentamiseksi yritys rekisteröityy SBTi:n verkko sivuilla ja yrityksen tulee allekirjoittaa SBTi:n sitoumuskirje. Tämän sitoumuskirjeen allekirjoittanut yritys pyrkii vähentämään tietoihin perustuvat päästönsä

lähelle netto nolla tilaa, ja saavuttamaan SBTi:n asettamat päästökohdaiset vaatimukset 24 kuukauden sisällä kirjeen allekirjoittamisesta. Mikäli yritys on jo asettanut itselleen tavoitteet päästöjään kohtaan, kirjeessä vahvistetaan yrityksen mielenkiinto netto nolla päästöjä kohtaan, ja pyydetään varmennusta tavoitteiden täsmäyksestä SBTi vaatimusten kanssa. SBTi suosittelee yritysten suurinta kunnianhimoa asettamissaan tavoitteissaan. Pienille ja keskisuurille yrityksille on tarjolla erilainen pikaisempi tapa sitoutua SBTi:n tavoitteisiin. Pikaisemman tavan on tarkoitus tehdä pienempi taakka näille yrityksille, ja silti saada nämä yritykset huomioimaan päästönsä arvoketjussansa. [10]

Tämän jälkeen yritysten tarvitsee kehittää tämän hetken tietoon perustuva tavoite, joka tulee hyväksyttäväksi SBTi:n kautta. Tärkeää tämän tavoitteen seuraamisessa on saada mahdollisimman tarkkaa dataa jokaisesta 1,2 ja 3 luokan päästöistä. Tämän tavoitteen tulisi pystyä huomiomaan vähintään 95 % koko yrityksen luokan 1 ja 2 päästöistä. Tämän saavuttamiseksi suositellaan valitsemaan aloitus mittaus vuosi, jolta on luotettavaa dataa. Aloitusvuoden tulisi myös edustaa tavallista vuotta päästöjen kannalta, ja tämän vuoden tulisi edustaa kunnianhimoista tavoitetta tulevaisuuden kannalta. Aloitus vuoden jälkeen valitaan kohde vuosi. Kohde vuoden tulisi olla väliä viidestä kymmeneen vuotta aloitus vuodesta. Sen tulee olla tarpeeksi tulevaisuudessa, että muutokset yrityksessä nähdään, mutta ei liian kaukana tulevaisuudessa. Tämän jälkeen varmennetaan, että tavoiteraja on linjassa kasvihuonekaasuvaraminon rajan kanssa. Kasvihuonekaasu protokolla määrittää 3 tapaa yritysten kasvihuonekaasuvaraminon organisatoristen rajojen määrittämiseksi. Ensimmäisenä yritys voi määrittää osuudekseen päästöistä 100 % toiminnoista, joita se pystyy itse täysin hallitsemaan ja käyttämään. Tämä ei kuitenkaan ota huomioon toimintoja, joista yrityksellä on osuus, mutta ei itse hallitse. Yritys voi myös määrittää osuudekseen 100 % päästöistä, joissa sillä on rahallinen osuus ja rahallinen hyöty näissä päästöjä aiheuttavissa toimenpiteissä. Yritys voi myös asettaa päästö osuuttansa sen perusteella paljonko yrityksellä on pääomaa näissä toimenpiteissä. Yrityksen on valittava yksi näistä lähestymistavoista, mikä parhaiten mittaa kaikkia keskeisiä päästöjä. Lähestymistapaa valittaessa tulee huomioida mahdolliset tytäryhtiöt, jättää huomiomatta sallitut hiilidioksidi päästöt joihin yritys on saanut luvan, jättää huomiomatta päästöt tuotteiltaan joiden elinkaaren kasvihuonekaasupäästöt ovat pienemmät, kuin jonkin muun yrityksen vastaavan toiminnon tarjoavalla tuotteella. Viimeiseksi yrityksen tulee päättää, miten se käsittelee 3 luokan päästöjensä ja näiden mittaamista. [10]

Tämän jälkeen yritys määrittää miten se parhaiten saa seurattua ja mitattua omia kasvihuone päästöjään. Luokan 1 ja 2 päästöjen seuraamiseen Science Based Targeting (SBT) hyväksyy kahta eri metodia. Nämä metodit ovat poikkisektorien absoluuttinen vä-

hennys (*engl. cross-sector absolute reduction*) ja sektori tarkka intensiteetin konvergenssi (*engl. sector-specific intensity convergence*). Poikkisektorien absoluuttinen vähennys on absoluuttisten tavoitteiden asettamisen menetelmä, jossa käytetään absoluuttisten päästöjen supistumista. Tämän metodin perustana kaikki yritykset vähentävät absoluuttisia päästöjä samalla nopeudella alkuperäisestä päästötasosta riippumatta. Näin ollen absoluuttinen päästövähennystavoite määritellään kohdevuonna ilmakehään päästettyjen kasvihuonekaasupäästöjen kokonaisvähennykseksi suhteessa aloitusvuoteen. Tämän metodin etuna on, että se on yksinkertainen ja suoraviivainen lähestymistapa seurata etenemistä ja edistymistä useammalla sektorilla. Sektori tarkassa intensiteetti konvergenssissa asetetaan fyysisiä intensiteettitavoitteita, joissa käytetään päästöintensiteetin konvergenssia. Nämä intensiteettitavoitteet määritellään päästöjen vähentämisellä suhteessa tiettyyn liiketoimintamittariin. Tämä voi esimerkiksi olla yrityksen tuotanto. Tämä metodi olettaa suurelta osin keskeisten alojen päästöintensiteettien maailmanlaajuisista lähentymistä vuoteen 2050 mennessä. Tämän jälkeen on päätettävä kolmannen luokan päästöjen mittaamisesta. Koska kolmannen luokan päästöt ovat huomattavasti luokkaa yksi ja kaksi suurempia, yrityksen suositellaan asettavan tarkat tavoitteet ja määrittävän näiden päästöjen suurimmat vaikutuskohdat. [10]

Kun yritys on valinnut tavoitteensa ja päättänyt päästöjen mittausmetodistaan, SBTi:n on hyväksyttävä nämä päätökset. SBTi käy läpi yrityksen suunnitelman ja tekee päätöksen sen perusteella, mitä yritys on kertonut itsestään. Hakemuksen alussa selvitetään yrityksen kelpoisuus SBTi:n kriteerien perusteella. Pienien ja keskisuurien yritysten kelpoisuuden määrittäminen tapahtuu nopeutettua polkua, kuten aiemmassa kappaleessa mainittiin. Kelpoisuuteen vaikuttaa käyttäkö yritys fossiilisia polttoaineita, toimiiko yritys taloussektorilla ja onko kyseessä pelkästään yritys vai organisaatiollinen toiminta. Mikäli yritys on kelpoinen, SBTi tutkii ovatko esitetyn hakemuksen tavoitteet ja päästömittausmenetelmät kunnossa SBTi asettamien vaatimusten kanssa. Hakemuksen hyväksynnän jälkeen yritys julkaisee asettamansa tavoitteen. Tämän on tarkoitus antaa yritykselle ja SBTi:lle parannettua julkisuutta. Tämän jälkeen alkaa suuri prosessi raportoida ja ilmoittaa yrityksen edistymistä luotuihin tavoitteisiinsa. Yrityksillä on useita tapoja ilmoittaa ja raportoida edistymisestään. SBTi:ven yhteiskumppani Carbon Disclosure Project (CDP) tarjoaa kyselylomakkeita yritykselle käytettäväksi tähän tarkoitukseen. Yritykset voivat myös hyödyntää erilaisia vastuullisuusraportoinnin työkaluja. [10]

SBTi:n käyttämisestä on yritykselle erilaista hyötyä. SBTi auttaa yritystä paremmin ymmärtämään omaa toimintaansa, ja on erinomainen yrityksen kustannusten optimoimiseen. SBTi auttaa yritystä myös parantamaan strategiaansa, ja nostamaan oman brändinsä arvoa. Näiden lisäksi monelle yritykselle on olemassa tai vähintäänkin tulossa lain

velvoittamia vaatimuksia päästöjensä suhteen, joten SBTi:n käyttöönottamisesta on yrityksen toiminnan kannalta tulevaisuudessa hyötyä. [11]

3. YRITYSTUTKINTA

Tässä luvussa esitetään työssä suoritettua yritysraportoinnin analyysia ja sen tuloksia. Työssä valittiin ja tutkittiin 10 eri yrityksen vastuullisuusraportointia. Tarkoituksena on selvittää miten GRI ja EU:n taksonomia näkyvät näiden yritysten raportoinnissa, ja miten se eroaa eri yritysten välillä. Tutkimuksen tavoitteena on osoittaa näiden kahden eri vastuullisuusraportoinnin työkalun eroja ja hyötyjä. Tutkimuksen lopputuloksena luodaan ja esitetään mahdollinen tulevaisuuden näkemys vastuullisuusraportoinnista näiden raporttien ja teorian perusteella.

3.1 GRI-indeksien vertailu

Valittujen yritysten GRI:tä tutkiessa on huomioitava yksi vaatimus. GRI:n raportointi sisältää tiettyjä vaatimuksia. Yrityksen tulee kertoa toimineensa GRI standardien mukaisesti ja raportin tulee sisältää GRI-indeksi [5]. GRI indeksi yleensä vähintään sisältää listan käytetyistä GRI standardeista, standardiin vaikuttavasta alueesta ja paikan missä standardista on raportoitu [5]. GRI-indeksi pystyy sisältämään enemmänkin tietoa. Tätä työtä varten esitetään kolme erilaista GRI-indeksi mallia, joita voidaan verrata valitun kymmenen GRI-indekseihin. Tämän on tarkoitus antaa lukijalle parempi ymmärrys GRI-indeksin tyylistä ja yrityksen raportoiman tiedon määrästä. Nämä mallit ovat teoreettisia, eroavat toisistaan informaatio määrän ja laadun perusteella. Ensimmäinen malli on yksinkertainen GRI-indeksi, joka sisältää vain minimi vaatimukset indeksin käyttämiseen ja nähdään kuvassa 5. Malli numero kaksi sisältää samat tiedot malli yhden kanssa, mutta sisältää tämän lisäksi kohdat lisätiedoille ja tarkennukselle. Malli numeroon kaksi on myös lisätty GRI 2 ja GRI 3 jako. Malli numeron kaksi tyyliset indeksit kuvataan työssä kuvassa 6. Malli numerossa kolme esitetään mallinumeron kaksi tyyliset tiedot ja sisältää myös GRI 2 ja GRI 3 jaon, mutta tähän on vielä lisätty osuus puutteille. Mallin kolme standardit on jaettu aiheensa mukaan. Mallin numero kolme on tarkoitus esittää laadukainta mahdollista GRI indeksiä ja esitetään kuvassa 7. Nämä esitetyt mallit ovat täysin teoreettisia. Ne eivät perustu minkään tietyn yrityksen raportointiin, hyödyntävät satunnaisia GRI standardeja, eivätkä ole oikeita GRI-indeksejä ja ovat ainoastaan olemassa vertailu mielessä.

GRI-Standardi	Sisältö	Sijainti
2-1	Organisaation perustiedot	S1
2-2	Kestävyysraportoinnin kattamat yksiköt	S5
2-3	Raportointikausi, julkaisu tiheys ja yhteystiedot	S8
2-4	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	S10
2-5	Ulkoinen varmennus	S11
305-4	Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti	S68

Kuva 5. Teoreettinen GRI-indeksi malli numero 1

GRI 2: Yleinen sisältö 20XX		Sisältö	Teoreettinen GRI-Indeksi Malli 2 Sijainti	Lisätiedot	Varmennettu
2-1	Organisaation perustiedot		S1		X
2-2	Kestävyysraportoinnin kattamat yksiköt		S5		X
2-3	Raportointikausi, julkaisu tiheys ja yhteystiedot		S8	Muuttuvat ensivuodesta	X
2-4	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa		S10		X
2-5	Ulkoinen varmennus		S11		
2-7	Työntekijät		S20	Työntekijä määrä kasvaa liian nopeasti	
GRI 3: Olennaiset aiheet 20XX					
3-1	Prosessi olennaisien aiheiden määrittämiseksi		S 45-50		X
3-2	Lista olennaisista aiheista		S69		
GRI 20: Taloudellinen suorituskyky					
201-1	Luotu ja jaettu suora taloudellinen arvo		S76-81		
202-2	Ilmastonmuutoksen taloudelliset vaikutukset sekä muut riskit ja mahdollisuudet		S83		
GRI 306: Jätteet					
306-1	Jätteen syntyminen ja merkittävät jätteisiin liittyvät vaikutukset		S110		X
303-3	Syntynyt jäte		S111-114	Tarvitsee varmuksen	

Kuva 6 Teoreettinen GRI-indeksi malli numero 2

Organisaatio		Teoreettinen GRI-Indeksi Malli 3				
GRI 2: Yleinen sisältö 20XX	Sisältö	Sijainti	Lisätiedot	Varmennettu	Puutteet	
2-1	Organisaation perustiedot	S1		X		
2-2	Kestävyysraportoinnin kattamat yksiköt	S5		X		
2-3	Raportointikausi, julkaisu tiheys ja yhteystiedot	S8	Muuttuvat ensivuodesta	X		
2-4	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	S10		X		
2-5	Ulkoinen varmennus	S11				
2-7	Työntekijät	S20	Työntekijä määrä kasvaa liian nopeasti			
GRI 3: Olennaiset aiheet 20XX						
3-1	Prosessi olennaisien aiheiden määrittämiseksi	S 45-50		X		
3-2	Lista olennaisista aiheista	S69			Lista ei välttämättä täydellinen	
Taloudelliset Standardit						
GRI 201: Taloudellinen suorituskyky						
201-1	Luotu ja jaettu suora taloudellinen arvo	S76-81				
202-2	Ilmastonmuutoksen taloudelliset vaikutukset sekä muut riskit ja mahdollisuudet	S83				
Ympäristö Standardit						
GRI 306: Jätteet						
306-1	Jätteen syntyminen ja merkittävät jätteisiin liittyvät vaikutukset	S110		X		
303-3	Syntynyt jäte	S111-114	Tarvitsee varmuksen			

Kuva 7. Teoreettinen GRI-indeksi malli numero 3

3.2 Tiivistelmät valittujen yritysten raportoinnista

Tähän kappaleeseen on kerätty tiivistelmät jokaisen yrityksen vastuullisuusraportoinnista. Näiden tiivistelmien on tarkoitus antaa yleiskäsitys yritysten itsestään antamasta tiedosta, ja auttaa yhtäläisyyksien esiin tuomisessa. Osa raporteista oli liitettynä yrityksen vuosikertomukseen tai muuhun samankaltaiseen kirjallisuuteen. Raportteja ja tiivistelmiä lukiessa on tärkeä muistaa, että nämä raportit ovat yritysten itsensä julkaisemia, ja sisältävät mahdollisesti puolueellista tietoa. Yritykset voivat jättää myös raportoimatta itselleen haitallista tai arkaluontoista tietoa. Näiden tiivistelmien tärkein fokus on keskitetty GRI:n ja EU:n taksonomian tutkimiseen ja esittämiseen raporteissa. Jokainen tiivistelmä sisältää lyhyen kuvauksen tutkitun raportin sisällöstä ja sen pääpiirteistä. Tällä on tarkoitus varmentaa raportin ESG kaltaisuutta. Tiivistelmissä kerrotaan myös EU:n taksonomian ja GRI:n raporttiosuuksista. Jokaisessa tiivistelmässä on vertailu yrityksen GRI-indeksiin ja työssä esitettyjen kuvien 5, 6 ja 7 esittämien mallien välillä.

Outokumpu

Yrityksenä Outokummun toiminta kattaa kaivostoimintaa, ruostumattoman teräksen sulattamiseen ja tästä valmistettujen tuotteiden valssausta, vetoa ja viimeistelyä. Outokumpu sisällytti vastuullisuusraporttinsa vuosikertomukseensa nimellä vastuullisuuskatsaus. Tässä työssä hyödynnettiin Outokummun vuoden 2022 vuosikertomusta. Raportin sisällä on selvä johdonmukaisuus. Vastuullisuusraportointi alkaa ympäristöstä ja Outokummun vaikutuksesta ympäristöön. Outokumpu käsittelee ympäristöä koskevassa osuudessaan pyrkimystään vähähiilisyteen ja kasvihuonepäästöjensä vähentämiseen. Tämän lisäksi Outokumpu mainitsee energiatehokkuutensa kehittämisen, kierrätyksen ja ilmastomuutokseen vaikuttamisen. Ilmastomuutoksesta raportoidessa Outokumpu kertoi toimivansa The Task Force on Climate-related Financial Disclosuresin (TCFD) mukaisesti. Ympäristöosuuden jälkeen raportti siirtyy kertomaan yrityksen ihmisiin ja yhteiskuntaan vaikuttavista toimista. Tässä osuudessa Outokumpu kertoo, miten Outokumpu tekee omasta toiminastaan vastuullisempaa, kuten kehittää omaa toimitusketjuansa. Outokumpu kertoo myös yrityksen tavoitteesta kehittää omaa toimintaansa ihmisoikeuksien, työturvallisuuden ja eettisyyden kannalta. Vastuullisuuskatsaus itsessään ei sisällä osuutta Outokummun hallinnosta, mutta tämä osuus löytyy kuitenkin vuosikertomuksesta vastuullisuuskatsauksen ulkopuolelta. Vastuullisuuskatsauksen loppuosassa Outokumpu ilmoittaa suorittaneensa raportointinsa GRI:n mukaisesti. Outokumpu raportista löytyy GRI-indeksi, jossa esitetään GRI1, GRI2 ja GRI3 raportoinnin kohteet. Tämä

taulukko sisältää tiedon, mitä GRI standardia on hyödynnetty, mihin sisältöön se vaikuttaa ja miltä sivulta se löytyy raportin sisältä. Tämä GRI-indeksi on samankaltainen työssä esitetyn kuvan 6 GRI-indeksin mallin 2 kanssa. EU:n taksonomiale ei ole omaa yksittäistä osuutta vuosikertomuksen sisällä. Vuosikertomuksessa mainitaan kuitenkin, että riippumaton varmentaja on tarkistanut EU:n taksonomiaan liittyvät tiedot. [12]

Metsä Group

Metsä Group on yrityksenä metsäteollisuuden yritys. Metsä Group julkaisi vastuullisuusraporttinsa omana raporttinaan, mutta raportti löytyi myös yrityksen vuosikertomuksesta. Tässä työssä hyödynnetään vuoden 2022 Metsä Groupin vuosikertomusta. Metsä Groupin raportin alkuosa keskittyy johdon ja hallinnon vastuulliseen toimintaan. Tämä sisältää kohtia kestävän kehityksen tavoitteiden parantamisesta sidosryhmiin ja yrityksen kansainvälisestä läpinäkyvyydestä. Tämän jälkeen raportissa puhutaan yrityksen sosiaalisen puolen vastuullisuudesta. Yritys kertoo raportissa arvostavansa työntekijöitään ja yrityksensä eettisyyttä, sekä ihmisoikeuksien roolista yrityksessään. Raportin ympäristöä koskeva osuus on fokusoitunut metsien hyvinvoinnin parantamiseen. Tämän lisäksi raportissa kerrotaan yrityksen vastuullisuudesta ilmastoa ja ympäristöpäästöjä kohtaan. Metsä Group hyödyntää vastuullisuusraportoinnissaan GRI:tä. Raportti on siis laadittu hyödyntäen GRI:n asettamia ja laatimia standardeja. Metsä Groupin vastuullisuusraportissa GRI standardeja koskevat aiheet on valittu olennaisanalyysin perusteella. Tämän lisäksi raportti erikseen mainitsee hyödyntäneen GRI:n metodologiaa energian loppukäytön laskennoissa. Raportti sisältää myös GRI-sisältöindeksin yrityksen toiminnasta. Indeksillä on mahdollista tietää, mitä GRI:n standardia on hyödynnetty millekin yritysalueelle, mistä tarkempaa tietoa tästä yritysalueesta löytyy, onko tähän mahdollisia poikkeamia ja onko tämän käyttö varmennettu. GRI-sisältöindeksi seuraa GRI 2 ja GRI 3 mukaista jakoa GRI standardeista. GRI-indeksi on hyvin lähellä työn kuvassa 7 esitettyä mallia numero 3. EU:n taksonomiale ja tämän käyttöönotolle yrityksen raportoinnissa on vuosikertomuksessa ja vastuullisuus raportissa omat kappaleensa. Metsä Group kertoo EU:n taksonomian hyödyntämisen parantamisesta ja tämän vaikutuksesta yrityksen raportointiin. Vastuullisuusraportissaan Metsä Group toteaa ydin liiketoimintansa olevan taksonomian luokittelukriteerien ulkopuolella, ja tämän takia taksonomiaan luokiteltava liiketoiminta liikevaihdosta on jäänyt pieneksi. Tästä huolimatta raportti huomio EU:n taksonomian kannalta olevat investoinnit, käyttökustannukset ja liikevaihdon. [13]

Cargotec

Cargotec on yrityksenä lastin- ja kuormankäsittelyalan ratkaisujen toimittaja. Cargotec ei ole julkaissut omaa vastuullisuusraporttia, mutta sisällytti vastuullisuusraporttinsa kannalta oleelliset tiedot vuosikertomukseensa. Tässä työssä hyödynnettiin Cargoteckin vuoden 2022 vuosikertomusta ja GRI-raporttia. Cargotec ei ole suoraan laittanut vuosikertomukseensa osuutta vastuullisuudelle. Sen sijaan vastuullisuudesta puhutaan vuosikertomuksessa monissa osissa irrallisina osuuksina. Nämä osuudet ovat silti keskittyneet vastuullisuuden kannalta oleellisten aiheiden ympärille. Ensimmäinen suuri vastuullisuuden osuus vuosiraportissa on keskittynyt Cargoteckin yhteiskunnalliseen pyrkimykseen suorittaa vastuullista hankintaa ja myyntiä. Tämä sisältää yrityksen keskittymistä toimitusketjuunsa ja työntekijöiden turvallisuuden, eettisen työympäristön ja ihmisoikeuksien kehittämiseen. Cargoteckin vuosikertomuksessa vastuullisuudesta raportoidaan paljon luonnon ja ympäristön kannalta. Ympäristön kannalta vastuullisuuden kehittäminen Cargotecissa keskittyi ilmastonmuutoksen, hiilijalanjäljen ja kiertotalouden pienentämiseen. Viimeisenä vastuullisuudesta raportoidaan johdon ja hallinnon osuudelta. Cargotec kertoo vuosikertomuksessaan hyödyntäneen useita erilaisia selventäviä työkaluja vastuiden ja ympäristön raportoimiseen ja seuraamiseen. Nämä työkalut olivat TCFD, Climate Disclosure Standards Board (CDSB) ympäristö- ja ilmastonmuutostietojen raportointiviitekehys ja SASB. Vuosikertomuksessa referoidaan usein yrityksen GRI-indeksiä, mutta itse lukuja tai indeksiä ei ole vuosikertomuksessa. Tämä on raportoitu erillisesti Cargoteckin GRI-raportissa. Vuosikertomuksessa on raportoitu paljon EU:n taksonomiasta. Tämä on ilmeisesti sen takia, että Cargotec on tämän vuosikertomuksen julkaisuvoonna alkanut seuraamaan ekoratkaisujaan ja tuoteryhmiensä kriteeristön yhtenevyyttä EU:n taksonomian kanssa. Vuosikertomuksessa lähes kaikissa ympäristön ja ilmaston kohdissa Cargotec vakuuttaa toimintansa täyttävän EU:n taksonomian asettamat rajat ja ehdot. Raportista löytyy myös taulukot taksonomiakelpoiseen ja taksonomian mukaiseen taloudelliseen toimintaan liittyvien liikevaihdon, pääomamenojen ja toimintamenojen kannalta. Näistä taulukoista nähdään yrityksen taksonomisen toiminnan osuuksia ja sen jakaantumista ilmastonmuutosten ja ympäristön eri jakaantumisien kannalta. [14]

Cargotec raportoi GRI-indeksinsä erillisenä GRI-raporttina. GRI-raportti sisältää selityksen Cargoteckin sitoumuksesta täyttää GRI vaatimukset, ja kertoo hyödyntäneen SASB työkalua GRI:n kanssa. GRI raportti sisältää yrityksen GRI-indeksin. Cargoteckin GRI-

indeksi sisältää informaatiota käytetyistä standardeista ja tiedon missä tätä standardia koskevaa tieto on raportoitu. GRI-indeksiin on lisätty suuri määrä sanallista selitystä standardin vaikutusalueesta ja käyttämisestä yrityksessä. Tämä raportti on jakanut GRI standardit selvästi yleisiin julkaisuihin, oleellisiin julkaisuihin, ekonomiaan, ympäristöön ja sosiaalisuuteen. Tämä raportointi malli ei muistuta mitään työssä esitetystä malleista. Tämän saattaa aiheuttaa SASB työkalun hyödyntäminen GRI:n kanssa. [15]

Stora Enso

Stora Enso on pakkaus-, biomateriaali- ja puutuoteteollisuuden uusiutuvien tuotteiden maailmanlaajuinen toimittaja. Stora Enso raportoi vastuullisuutensa vuosiraportissaan ja erillisessä GRI-raportissa. Tässä työssä käytettiin Stora Enson vuoden 2021 vuosiraporttia ja GRI-sisältöindeksiä. Vastuullisuusraportin alkuosassa Stora Enso raportoi ympäristö vaikutuksestaan ja vastuullisuus tavoitteistaan. Ympäristöä koskevat tavoitteet perustuvat hiilijalanjäljen hallintaan, kestävään metsän käyttöön, tehokkaampaan veden käyttöön ja veden hukkan vähentämiseen. Stora Enso kertoo raportissaan ottavan ilmaston ja luonnon yhdeksi suurimmista huolenkohteistaan ja Stora Enso hyödyntää TCFD:tä raporttinsa laatimisessa. Seuraavaksi vastuullisuusraportissa kerrotaan yrityksen työntekijöitä, turvallisuutta, eettisyyttä ja ihmisoikeuksia käsitteleviä asioita. Koska raportti on vuodelta 2021, turvallisuutta koskevat asiat keskittyivät korona pandemian ehkäisemiseen työympäristössä ja työntekijöiden terveyden turvaamiseen. Tämän ulkopuolella raportissa käsiteltiin eettisyyttä ja hallinnon vaikutusta yrityksen toiminnassa. Vuosiraportti käsittelee GRI:tä ainoastaan mainintana. Tässä maininnassa Stora Enso kertoo käyttävänsä raportoinnissaan GRI:n standardeja. Stora Enson vuosikertomuksessa löytyy osuus EU:n taksonomialle. Tämä osuus on raportoitu talousasioiden kohdassa. Stora Enso kertoo raportissa aloittaneensa EU:n taksonomian hyödyntämisen raporteissaan vuodesta 2021, ja loi oman työryhmän tämän osuuden raportoimiselle. Raportissa Stora Enso luetteli taksonomiaan kelvolliset toimintansa. Nämä toiminnot ovat metsän hallinta, metsien suojelu, patterien valmistaminen, energiatehokkaiden työvälineiden valmistaminen rakennuksiin, lämmön ja viilennyksen jako, bioenergiasta tuotetun energian lämmön ja viilennyksen yhteistuotanto ja pilaantuneen veden kerääminen ja puhdistaminen. Raportissa on myös yksinkertaistettu esitelmä EU:n taksonomian liikevaihdon, pääomamenojen ja toimintamenojen raportoinnista. Tämä raportointi on suoritettu luvussa kaksi mainittujen Euroopan Unionin lomakkeiden avulla. [16]

Stora Enso hyödyntää raportoinnissaan myös SASB standardeja, ja julkaisee vuosittaisen raportin myös SASB standardeja käyttäen. GRI-sisältö indeksissä on lueteltu Stora

Enson käyttämät GRI standardit, mihin alueeseen yrityksessä standardi liittyy, missä tästä standardista on raportoitu ja kommentin standardista. Tämä raportointi malli muistuttaa hyvin paljon työssä esitetyn kuvan 6 mallia numero 2. Stora Enson GRI-indeksi sisältää myös paljon sanallista selostusta jokaisesta käytetystä GRI standardista. [17]

Valmet Automotive

Valmet Automotive on yksi suurimmista sopimusautovalmistajista. Valmet Automotive julkaisi vastuullisuus raporttinsa irrallisena vuosikertomuksestaan. Tässä työssä tutkittiin Valmet Automotiven vuoden 2021 vastuullisuusraporttia. Valmet Automotiven raportissa aloitetaan selventämällä yrityksen vastuullisuusstrategiaa, miten tätä strategiaa pyritään toteuttamaan yrityksen toiminnassa ja miten tämä vaikuttaa yrityksen sidosryhmiin. Raportissa kerrotaan myös johdon toiminnoista vastuullisuuden yhteydessä. Tämän jälkeen raportissa kerrotaan Valmet Automotiven ympäristö vaikutuksesta. Tämä käsittelee tietoa hiilijalanjäljen pienentämisestä, ympäristön turvallisuudesta, ympäristöystävällisten tuotteiden lisäämisestä ja tuotantoketjunsä parantamisesta. Valmet Automotive kertoo raportissaan myös hyödyntäneen CDP:tä vedenkäytön ja turvallisuuden arvioissa. Tämän osuuden jälkeen raportissa kerrotaan yrityksen sisäisen toiminnan turvallisuudesta ja eettisyydestä. Vuoden 2021 raportissa korostetaan Korona pandemiaa ja tämän vaikutusta työympäristöön. Tämän ulkopuolella tässä osassa keskityttiin työyhteisön kommunikoinnin ja terveyden parantamiseen. Raportin loppupuolella keskitytään enimmäkseen yrityksen sisäiseen toimintaan, arvon luomiseen ja esitetään GRI standardien käyttöön perustuvaa dataa ja GRI-sisältöindeksi. GRI-sisältöindeksi oli jaettu selvään viiteen osuuteen käytettyjen GRI standardien perusteella. Nämä osuudet olivat yleinen julkaisu, hallinnon lähestyminen, taloudelliset vaikuttajat, ympäristö vaikuttajat ja sosiaaliset vaikuttajat. GRI-sisältöindeksiin kirjoitettiin käytetty GRI standardi, kuvaus tämän standardin sisällöstä, missä tästä standardista kirjoitettiin ja mahdollinen kommentti. Tämä raportointi muistuttaa eniten työssä esitetyn kuvan 5 mallia numero 1. Raportointi indeksissä on hyvin suppeaa ja siitä ei saa paljoa tietoa. Kommentti osuus on yhteinen GRI standardin raportointi sijainnin kanssa ja sisältää enimmäkseen selityksen raportoimattomasta tiedosta. Tämä indeksi ei myöskään sisällä GRI 2 ja GRI 3 jakoa. EU:n taksonomia ei mainita vastuullisuusraportissa lainkaan. [18]

Kone

Kone on hissejä ja liukuportaita sekä ovia valmistava yritys. Kone julkaisi vastuullisuusraporttinsa yritys vastuuraportti muodossa. Tässä työssä käytettiin Koneen vuoden 2021 vastuullisuusraporttia. Koneen vastuullisuusraportti on kattava ja laaja. Raportin alkuun Kone on kertonut paljon perustietoa ja yrityksen liiketoiminnallista tietoa. Vastuuteen liittyvät asiat tulevat raportissa tämän jälkeen. Tässä osuudessa Kone raportoi enimmäkseen vastuullisempien palveluiden ja tuotteiden tekemisestä. Kone pyrkii toteuttamaan tätä parantamalla tuotteidensa elinkaarta, käyttöikä ja laatua. Turvallisuus on myös keskeisenä aiheena tässä osassa. Raportti siirtyy tämän jälkeen ympäristöä käsitteleviin asioihin. Ympäristöä käsittelevässä osuudessa raportoidaan yrityksen pyrkimisestä hiili-neutraaliksi, yrityksen ilmasto ja ympäristö toimenpiteistä. Kone pyrkii jatkuvasti vähentämään kasvihuonepäästöjään ja varmentamaan tehokasta resurssien käyttöä. Kone myös tukee TFCD:n raportointi suosituksia. Raportin loppupuolella Kone kertoo työntekijöistään, ihmisistä, ihmisoikeuksista ja roolistaan hyvänä yrityksenä yhteiskunnassa. Tämä sisältää tietoa turvallisuudesta, eettisten arvojen saavuttamisesta ja toimitusketjunsä hallitsemisesta. Turvallisuusosuudessa Kone huomio työpaikkaturvallisuuden lisäksi Korona pandemian aiheuttamat ongelmat. Eettisen arvonsä saavuttaminen on sidoksissa toimintaketjunsä hallinnan kanssa, koska Kone haluaa ja vaati sidosryhmiensä noudattavan eettistä toimintaa. Tämä sisältää kansainvälisen kaupsä sääntöjensä noudattamista, Koneen asettamiensä eettisten ohjejensä noudattamista toimittajilleen ja varmistaakseen sidosryhmiensä ihmisoikeuksista huolehtimisen. Raportin lopusta löytyy Koneen GRI osuus. Kone käyttää raportoinnissaan GRI:n antamaa ohjeistusta ja standardeja. Kone tarkentaa raportissaan hyödyntävänsä standardien kannalta GRI peruslaajuuden (Core) standardeja. Kone on GRI:n lisäksi peilannut toimintaansa SASB standardeihin. Koneen raportissa GRI-indeksiä kutsutaan GRI taulukoksi, joten tässä kappaleessa käytetään tätä termiä. Koneen GRI taulukko on jaettu yleiseen perussisältöön, johtamiskäytäntöön ja olennaisiin aiheisiin. Yleisestä perussisällöstä löytyy Koneen organisaatiosta taustakuvausta, strategiaa, liiketoiminnan eettisyyttä, hallinnointia, sidosryhmävaikutusta ja raportointi periaatteita koskevat GRI standardit. Olennaiset aiheet puolestaan sisältävät taloudellisen vastuun standardit, ympäristö vastuun standardit ja sosiaalisen vastuun standardit. Taulukosta näkee käytetyn standardin, tähän standardiin liittyvät kestävän kehityksen tavoitteet, missä tätä standardia koskeva osuus on raportoitu ja tarvittavaa lisätietoa. Tämä raportointi on samankaltainen työssä esitetyn kuvan 7 mallin 2 kanssa. Koneen vuoden 2021 raportti ei sisällä tietoa EU:n taksonomiasta. EU:n taksonomia ei mainita raportin sisällä. [19]

Ponsse

Ponsse valmistaa, myy ja huoltaa tavaralajimenetelmään perustuvia metsäkoneita ja tekee niihin myös tietojärjestelmiä. Ponsse raportoi vastuullisuudestaan vastuullisuusraportissa. Tässä työssä käytettiin Ponssen vuoden 2022 vastuullisuusraporttia. Ponssen vastuullisuusraportin rakenne on hyvin selvä ja ytimekäs. Vastuullisuusraportista löytyy selvät osuudet ympäristövastuulle, sosiaaliselle vastuulle ja taloudelle. Ympäristövastuuosuudessa Ponsse raportoi tavoitteistaan suorittaa metsä teollisuuden toimintaa rasittamatta Suomen metsiä, pienentämällä hiilijalanjälkeään netto neutraaliksi ja parantamalla tuotteidensa ympäristövaikutusta. Hiilijalanjälkensä pienentämistä varten raportissa kerrotaan Ponssen uudelleen osallistumisesta CDP:n ilmastointi raportointiin. Ponsse pyrkii myös parantamaan tuotteissaan ja palveluissaan tuotteiden hukan vähentämistä ja kierrätyksen parantamista. Sosiaalisen vastuun osuudessa Ponsse raportoi työntekijöidensä turvallisuuden, työntekijöidensä hyvinvoinnin, ihmisoikeuksien ja eettisen yritystoiminnan ylläpitämisestä. Viimeiseksi raportista löytyy talouden osuudesta Ponssen hallinnon vastuullisuutta koskevat tiedot, yritys strategian selvennyksen ja riskin hallinnan periaatteita. Raportin lopusta löytyy EU:n taksonomiaa koskevat tiedot ja GRI-indeksi. Ponsse kertoo aloittavansa EU:n taksonomian suuremman hyödyntämisen raportoinnissaan vuodesta 2022 eteenpäin Euroopan asettamien lakisäädösten vuoksi. Ponsse kertoo tehneensä taksonomia raportin liikevaihdon, operatiivisten kulujen ja investointiensa pohjalta. Tämä esitetään raportissa sanallisesti. Raportti ei sisällä esitystä lomakkeista, mutta raportissa kerrotaan näiden löytyvän Ponssen vuosikertomuksesta. Ponsse on raportoinut hyödyntäen GRI standardeja ja esittää nämä GRI-indeksissä. Ponssen GRI-indeksi on yksinkertainen ja lyhyt. GRI-indeksiin on kirjattu käytetty standardi, tämän indikaattori ja tieto mistä tämän standardin kohtaiset tiedot on raportoitu. Tämä raportointi on hyvin samankaltainen työssä esitetyn kuvan 5 mallin yksi kanssa. Tämä on minimivaatimus GRI raportoinnin kannalta. [20]

Metso

Metso on kestävästä kehitystä edistävien teknologioiden sekä kokonaisvaltaisten ratkaisujen ja palvelujen yritys mineraalien jalostuksessa, kiviainesten käsittelyssä ja metallinjalostuksessa. Metso julkaisee vuosikertomuksensa viitenä erillisenä raporttina. Tätä työtä koskeva vastuullisuusraportointi löytyy enimmäkseen yrityksen GRI-liitteestä.

Tässä työssä käytettiin Metson julkaisemaa vuoden 2022 GRI-liitettä ja vuoden 2022 taloudellista katsausta. Metson julkaisema GRI-liite sisältää kaiken, mitä vastuullisuusraportoinnin kuuluu sisältää. GRI-liitteen alussa Metso kertoo raportoineensa GRI standardien mukaisesti. Tämän lisäksi Metso kertoo tehneensä raportointi velvollisuutensa EU:n taksonomian kannalta. Metso myös selventää raportointinsa periaatteet, mittauksen ja GRI-indeksiin. Metson raportointi periaatteet sisältävät tiedon pääaiheista mistä Metso raportoi ja mitä tämä raportointi sisältää. Metson raportoimat pääaiheet ovat taloudelliset tiedot, ympäristö tiedot, sosiaaliset tiedot, työterveys ja turvallisuus. Sisällöltään nämä pääaiheet ovat hyvin normaaleja. Ympäristötiedot perehtyvät hiilijalanjäljen pienentämiseen ja hallitsemiseen. Sosiaaliset tiedot käsittelevät työntekijöiden työssä käymistä. Kaikki turvallisuutta ja työterveyttä käsittelevä on kirjattu työterveyteen ja työturvallisuuteen. Tämän jälkeen GRI-liite käy läpi GRI standardi kohtaisesti siihen liittyvät keskeiset suorituskyvyn mittarit. Tämä tekee raportissa selväksi, mitä standardi käsittelee, miten se näkyy yrityksen toiminnassa ja miten se on mitattu. GRI-liitteen lopussa on GRI-indeksi. GRI-indeksiin on kirjattu GRI standardit. Nämä standardit on jaettu GRI 2 ja GRI 3 (yleinen sisältö ja oleelliset aiheet) mukaisesti. GRI 3 on jaettu useaan sektoriin. GRI-indeksiin on kirjattu käytetty standardi, tämän standardin vaikutusalue, tieto missä tämän standardin käytöstä on raportoitu, tarvittavaa lisätietoa ja tieto mahdollisesta ristiviittauksesta. Tämä GRI-indeksi muistuttaa työssä esitettyä kuvan 7 mallia 3. Tämä on kattava GRI raportti, jossa jokaisesta standardista esitetään paljon tietoa ja käytetyt luvut ovat liitettyinä standardiin raportissa. GRI-liitteessä on myös SASB standardeilla tehty taulukko vertailu tarkoituksiin. EU:n taksonomia ei löydy GRI-liitteestä. [21]

Metso käsittelee EU:n taksonomian osuutensa vuoden 2022 taloudellisessa katsauksessa. Tässä katsauksessa Metso selittää EU:n taksonomian merkityksen yrityksen toiminnassa ja tarkentaa mihin EU:n taksonomian toimintopiiriin yritys kuuluu. Taloudellisesta katsauksesta löytyy myös liikevaihdon, toimintamenojen ja pääomamenojen kannalta määritetyt EU:n taksonomia lomakkeet. Nämä on esitetty hyvin luvussa 2 mainitun Euroopan Unionin lomakkeen avulla. [22]

Walki Group

Walki Group valmistaa teknisiä laminaatteja ja suojaavia pakkausmateriaaleja. Walki Group julkaisee vuosittaisen vastuullisuusraportin. Tässä työssä käytettiin Walki Groupin vuoden 2022 vastuullisuusraporttia. Walki Groupin vastuullisuusraportti on jaettu selviin alueisiin eri vastuullisuus alueiden perusteella. Ensimmäisenä raportissa kerrotaan hal-

linnon vaikutuksesta vastuullisuuteen. Tämä sisältää tietoa yrityksen strategia valinnasta, sekä hallinnon ja ekonomian vaikutuksista kestävyteen. Seuraavaksi raportti kertoo Walki Groupin kestävä kehityksen alueista, joihin kiinnitetään erityisesti huomiota. Nämä erityisen huomion alueet ovat kasvihuonepäästöjen vähentäminen, vastuullinen materiaalien käyttäminen ja nolla hukan tulevaisuus. Raportin mukaan Walki Group on asettanut kasvihuonepäästöjen hallinnan yhdeksi suurimmaksi kohteekseen ja haluaa parantaa tätä tulevaisuudessa. Raportin loppuosa käsittelee sosiaalisia ja tuotevastuullisuuden teemoja. Tämä sisältää yrityksen vastuullisuutta koskevat asiat työntekijöiden, terveyden, turvallisuuden, ihmisoikeuksien ja vastuullisen arvoketjuun raportoidut asiat. Näissä raportin osissa nousevat esiin yrityksen halu varmentaa työntekijöiden kyky ilmi- antaa yrityksen sisäiset väärinkäytökset ja epäeettiset toiminnot. Raportti sisältää GRI-indeksin, mutta ei viittaa siihen millään tavalla. GRI-indeksi on koottu GRI 2 ja GRI 3 perusteella. GRI-indeksi on selvä standardien alueista. Indeksiiin on kerätty lista käytetyistä standardeista, mitä aluetta standardi koskee ja missä standardista on raportoitu. Tämä GRI-indeksi muistuttaa työssä esitettyä kuvan 6 mallia numero 2. Walki Groupin vastuullisuusraportissa ei mainita EU:n taksonomiaa.[23]

UPM

UPM tekee päätuotteinaan sellua, aikakauslehti-, sanomalehti-, hieno- ja erikoispaperia, tarramateriaalia sekä puutuotteita. UPM ei julkaise erillistä vastuullisuusraporttia. UPM julkaisee GRI:tä koskevan indeksinsä erillisenä raporttina. Tässä työssä tutkittiin UPM:n vuoden 2022 GRI-indeksiä ja vuoden 2022 vuosikertomusta. UPM:n GRI-indeksi on normaali GRI indeksi. Ennen indeksiä UPM selittää seuraavansa GRI standardeja raportoinnissaan ja kertoo GRI-indeksin sisällöstä. GRI indeksi itsestään sisältää normaaliin tapaan listan käytetyistä GRI standardeista käyttäen GRI 2 ja GRI 3 jakoa. Indeksiiin on myös kirjattu standardin käyttöalue, raportointi sijainti, ylimääräinen kommentti, mahdollinen laiminlyönti tilanne ja vakuutus. Tämä GRI-indeksi muistuttaa työssä esitettyä kuvan 6 mallia numero 3. GRI-Indeksi sisältää paljon tietoa käytetystä standardista ja tämän puutteista yrityksen sisällä. [24]

UPM ei julkaissut erillistä vastuullisuus raporttia, mutta UPM julkaisi vuonna 2022 vuosikertomuksen ja tässä vuosikertomuksessa on kohta vastuullisuudelle. Tätä voidaan tämän työn yhteydessä hyödyntää vastuullisuusraportin tilalla. Tämä osuus sisältää yrityksen tavoitteet ja toimenpiteet vastuullisempaan toimintaan. Nämä toimenpiteet ovat hyvin tavallisia vastuullisuusraportin kannalta, ja ne on jaettu kahteen osaan. Ensimmäinen

näistä kahdesta osasta koskee vastuullisuutta ihmisistä ja yhteiskunnasta. Tässä raportoidaan UPM:n tavoitteista henkilöstöstä, ihmisoikeuksia ja turvallisuutta kohtaan. Toisessa osuudessa raportoidaan ympäristöä koskevista vastuullisuuden kohteista. Tämä osuus keskittyy erityisesti ilmaston ja kasvihuonepäästöjen ympärille, mutta sisältää myös raportointia metsien hoidosta ja vastuullisemmasta veden käytöstä yrityksen sisällä. Vastuullisuus osuudessa ei mainita EU:n taksonomiaa. EU:n taksonomiasta löytyy tietoa vuosikertomuksen taloudellisten tietojen kohdasta. Raportissa kerrotaan UPM:n kuuluvan suuriin yrityksiin, jolta vaaditaan EU:n taksonomia raportoinnissaan vuodesta 2022 eteenpäin ja esittää taksonomian luokitusjärjestelmäkelpoisen liikevaihdon, päämenot ja toimintamenot. [25]

3.3 Huomioitavat yhtenäisyydet ja erot

Kaikista raporteista pystyttiin löytämään ESG-raportointiin sopivaa informaatiota ja kaikki yritykset raportoivat näistä aiheista paljon. Ottaen huomioon, että ESG:n aiheet ovat hyvin keskeisiä vastuullisuusraportoinnin kannalta tämä ei ole yllätys. Kaikki tutkimuksen raportit ovat hyödyntäneet vastuullisuusraportoinnissaan GRI standardeja. Tämä ei ole outoa, koska GRI on yksi tehokkaimmista ja suosituimmista raportointi työkaluista. GRI-indeksien välillä löytyi suuria eroja. Riippuen yrityksestä GRI-indeksit saattoivat olla hyvinkin erilaisia sisällön ja raportoinnin kannalta. Tutkitut yritykset käyttivät myös paljon samoja GRI standardeja. Suuriin poikkeus oli Ponsse yrityksen raportoinnissa. Ponssen GRI-indeksi oli hyvin lyhyt ja ei käyttänyt GRI 2 ja GRI 3 standardi jakoa. Ponsse ei ollut myöskään SBTi listalla. Tämä on outoa näin vanhalta yritykseltä. Raporteissa käytettiin muitakin raportointi työkaluja. SASB ja TCFD tulivat esiin raporteissa usein, mutta näitä käytettiin usein varmentavina osina GRI raportointia. SASB standardeja usein vertailtiin käytettyihin GRI standardeihin.

EU:n taksonomiaa ei mainittu kolmen yrityksen vastuullisuutta koskevassa raportoinnissa ollenkaan. Osa raporteista on vuodelta 2021, mikä vaikuttaa asiaan. EU:n taksonomia tuli pakolliseksi raportoinnissa suurille yrityksille vuonna 2022. Tämän takia vuoden 2021 raportit eivät vielä välttämättä huomioinut tätä. Monissa raporteissa EU:n taksonomia oli raportoitu taloudellisten tietojen joukossa vastuullisuuden sijaan. Talous on osa vastuullisuus raportointia, mutta on outoa, ettei tätä sisälletty vastuullisuuden osuuteen. Tähän voi vaikuttaa se, että EU:n taksonomian raportointi liittyy investointiin, käyttökustannuksiin ja liikevaihtoon.

3.4 Vastuullisuusraportoinnin tulevaisuuden arvio

Seuraavaksi työssä esitellään vastuullisuusraportoinnin, GRI:n ja EU:n taksonomian mahdollista tulevaisuutta. Esitetyt näkemykset ovat teoreettisia, mutta perustuvat läpikäytyyn kirjallisuuteen ja yritystutkimukseen. Lyhyen aikavälin arvion on tarkoitus esittää näkemys noin 5–20 vuoden päästä tulevaisuuteen. Pitkän aikavälin näkemyksen on tarkoitus antaa usean vuosikymmenen päässä oleva näkemys. Näiden näkemysten on tarkoitus antaa useita eri mahdollisuuksia ja kertoa niiden todennäköisyydestä. Näiden näkemysten perusteella työssä esitetään tapoja varautua näihin mahdollisiin tulevaisuuksiin.

Lyhyen aikavälin arvio

EU:n taksonomia on edelleen kehityksessä ja tämän merkitys vastuullisuusraportoinnissa kasvaa. Euroopan komissio on valmis tekemään lakipäätöksiä koko Euroopan Unionin alueella koskien EU:n taksonomiassa raportoitavia asioita [5]. Lyhyellä aikavälillä EU:n taksonomia tuskin syrjäyttää, tai edes vaikuttaa GRI:hin. EU:n taksonomialle on useita mahdollisia tapoja kehittyä, mutta tällä hetkellä EU:n taksonomia yhdistetään enimmäkseen taloustilastoihin eikä vastuullisuuteen. Euroopan komissio saattaa lisätä keskittymistään enemmän yrityksen talouteen. Tässä tapauksessa EU:n taksonomialle on mahdollista kadota vastuullisuusraportoinnin osuudesta ja siirtyä yhdeksi yrityksen talouden seuranta työkaluksi, joka on vain osa vastuullisuusraportointia. Tällöin EU:n taksonomialla pystytään paremmin seuraamaan yrityksen rahan käyttöä. Tämä on kuitenkin epätodennäköistä, koska yksi EU:n taksonomian tavoitteista on lisätä taksonomian kriteereihin kuuluvia alueita [9]. EU:n taksonomia on myös tällä hetkellä eniten keskittynyt Euroopan asettamien ympäristö haasteiden ratkaisemiseen. Lyhyellä aikavälillä tämä ei todennäköisesti muutu. Lyhyellä aikavälillä EU:n taksonomian kannattaa varmentaa raportointiaan ympäristö ongelmiin liittyen. Ympäristöongelmat ja viherpesu ovat EU:n taksonomian lähtö ongelmia, ja näiden ongelmien ratkaiseminen vie aikaa. Euroopan lakisäätteiset asiat myös kehittyvät hitaammin, koska EU:n taksonomian pitää myös olla yhteensopiva Euroopan valtioiden kirjanpitolakien kanssa.

GRI:n rooli vastuullisuusraportoinnissa pysyy pitkälti samana. GRI:n suuri etu moniin muihin vastuullisuusraportoinnin työkaluihin verrattuna on sen jatkuva kehitys. GRI yrityksenä on jo saavuttanut tunnetun globaalin maineen. GRI on perustusvuodestaan asti ollut jatkuvan kehityksen alla [3]. GRI jatkaa siis kehittymistään ja sisäistää nousevia yrityksen vastuuta koskevien ongelmien integroimista. Tälläkin hetkellä GRI kehittää ratkaisuja mahdollisiin puuttuviin standardeihin yhteistyössä muiden suurien yritysten

kanssa [26]. Todennäköisesti lyhyellä aikavälillä GRI:n muutokset ovat keskittyneet uusien standardien lisäämiseen ja vanhojen standardien päivittämiseen.

Pitkän aikavälin arvio

EU:n taksonomia on edelleen olemassa ja paljon vahvemmassa asemassa. EU:n taksonomia on voimakkaassa asemassa, koska se on lakipakotteinen. Euroopan komissio voi haluta yhdistää enemmänkin vastuullisuuden aiheita ESG-raportoinnin mukaisesti. ESG on suuri aihe. Tämän takia on mahdollista, että EU:n taksonomia lähtee kehittämään omaa standardia. Tähän standardiin pystytäisiin liittämään eri yritysalueiden laskettava taksonominen osuus ja taksonomian laskennan kannalta poistettava osuus. Jokainen standardi voitaisiin suunnitella Euroopan Unionin asettamien lakien mukaisesti. On myös mahdollista, että EU:n taksonomia keskittyy ainoastaan ympäristön raportoinnin keskeisiin aiheisiin. Tämä on kuitenkin epätodennäköistä. EU:n taksonomian on ytimessään tarkoitus ratkaista Euroopan ilmasto- ja ympäristöä koskevat ongelmat. Mikäli se onnistuu tässä vuoteen 2050 mennessä, ei ole syytä olla lisäämättä tähän sosiaalisia ja hallinnollisia osuuksia. Tähän vaikuttaa paljon Pariisin sopimuksen onnistuminen tai epäonnistuminen, sekä Euroopan kasvihuonepäästöjen tilanteen kriittisyys.

GRI:n tilanne on todennäköisesti muuttumaton. Uudet ongelmat vaativat uusia standardeja, ja vanhat standardit tarvitsevat päivittämistä. GRI on globaali toiminnassaan. Tämän takia siihen ei vaikuta yksin Euroopassa tehdyt päätökset. Vaikka EU:n taksonomia nousisi entistä suurempaan rooliin, yrityksille on silti hyötyä käyttää raportoinnissaan globaaleja standardeja. Globaaleja standardeja pystytään ymmärtämään ympäri maailmaa eikä pelkästään Euroopassa. Tämä lisää ulkomaalaisten sijoittajien ja sidosryhmien yhteisymmärtämistä.

Miten varautua tulevaisuuteen?

Tämän tutkimuksen perusteella tulisi yritysten tarkkailla enemmän EU:n taksonomiaa. GRI:ssä ei todennäköisesti tapahdu suuria muutoksia vähään aikaan, kun GRI pyrkii vielä optimoimaan uusimman systeeminsä [4]. Pienet muutokset standardien kohdalla saattavat tapahtua, mutta tämä tuskin muuttaa yrityksen pakollista raportointia. EU:n taksonomian muutokset pystytään helposti huomaamaan jo parin vuoden ajalta, ja tämä todennäköisesti vain lisääntyy. Yritysten kannattaa siis laittaa resursseja EU:n taksonomian raportoinnin seurantaan ja raportointiin. Etenkin suurten yritysten, joille tämä raportointi on jo pakollista.

4. TULOKSET

Työssä suoritetun kirjallisuuskatsauksen perusteella nähdään selviä ja järkeviä yhtenäisyyksiä GRI:n ja EU:n taksonomian välillä. Molemmat käsittelevät ESG aihealueita, mutta niiden suuruus aihealuetta kohden vaihtelee. EU:n taksonomia on selvästi enemmän keskittynyt ympäristö vaikutteisiin ja on vasta kehitteillä muiden aihealueiden kannalta. Tämä varmentuu ja tulee esiin myös valitun kymmenen yrityksen vastuullisuusraportoinnin analyysissä. EU:n taksonomiassa nousee esille paljon yritysten talouden seuranta. Tämä näkyy yritysten investointien taksonomisten liikevaihdon, pääomamenojen ja toimintamenojen seurannassa ja raportoinnissa. GRI esittää selvän standardi systeemin, joka on läsnä yrityksen koko raportoinnissa. GRI on EU:n taksonomiaan verrattuna globaali.

Tämän työn yritysanalyysissä nähdään selvästi vastuullisuusraportoinnin rakenne ja muoto. Vastuullisuusraportointi on usein liitettyä yrityksen vuosikertomukseen ja yritykset raportoivat vastuullisuutensa hyödyntäen GRI:n ennalta määrittämiä standardeja. Vastuullisuusraporteissa näkyy selvästi ESG raportoinnin malli. Yritys analyysissä selviää, että yritykset käyttävät EU:n taksonomiaa vastuullisuusraportoinnissaan pääasiallisesti talouden seuranta ja raportointi työkaluna. Selvä yhteys EU:n taksonomian ja GRI:n käyttämisen välillä ei näy vastuullisuuden raporteissa kovin usein. Euroopan Unionin laatimia lomakkeita EU:n taksonomiaan löytyi harvoista raporteista. Analyysissä nähdään myös, että EU:n taksonomian lakipakotteisuus vuonna 2022 on lisännyt tämän työkalun käyttämistä ja raportointia yritysten vuosikertomuksissa. GRI näkyy kaikissa raporteissa ja on selvästi vahvassa asemassa. Jokainen analysoitu yritys käytti GRI raportointia ja muodosti GRI-indeksin vastuullisuusraporttinsa pohjalta. Suurin ero yritysten GRI käyttämisessä oli GRI-indeksin laatu ja suuruus. Lähes kaikki GRI-indeksit muistuttivat työssä esitettyjä kuvien 5, 6 ja 7 malleja. Monilla yrityksillä GRI-indeksi oli pääasiallinen tapa kertoa yrityksen GRI:n käyttämisestä. GRI:n ja EU:n taksonomian lisäksi yrityksissä hyödynnettiin joitakin muita eri työkaluja.

Vastuullisuusraportointi on oleellisessa asemassa monen yrityksen tulevaisuuden kannalta. Lyhyellä aikavälillä EU:n taksonomia tulee lisäämään tavoitteisiinsa sosiaalisia ja hallinnon vaatimuksia [9]. Lyhyellä aikavälillä on epätodennäköistä, että GRI muuttaisi standardejaan tai näiden raportointia kovin monella tavalla. Lyhyellä aikavälillä GRI tulee vahvistamaan omia puutteitaan ja lisäämään puuttuvia standardeja. Pitemmällä aikavälillä on mahdollista, että EU:n taksonomia lähtee lisäämään omaa vastuualuettaan ja kehittämään omaa standardeihin perustuvaa systeemiään. On epätodennäköistä, että

EU:n taksonomia luopuisi itsensä kehittämisestä ja keskittyisi pelkästään ympäristöä koskevaan raportointiin. GRI puolestaan keskittyy oman kehityksensä varmentamiseen ja varmentaa standardiensa ajankohtaisuutta. GRI:lle on mahdollista tehdä uusia raportoinnin malleja, mutta tämä on epätodennäköistä, ellei uudenlaisia vastuiden kannalta ajankohtaisia ongelmia tule esille. GRI:n suurin etuasema vastuullisuusraportoinnissa on sen globaali käyttäminen. Vaikka EU:n taksonomia nousisi voimakkaaseen asemaan Euroopassa, tämä ei vaikuta GRI:n käyttämiseen globaalien raportoinnin kannalta.

Paras tapa varautua vastuullisuusraportoinnin muutokseen on seurata EU:n taksonomian kehitystä. Euroopan taksonomia antaa tulevaisuuden kannalta oleellisia ja lakipakotteisia vaatimuksia Euroopassa toimiville yrityksille. Tämä vaikuttaa monella tavalla yritysten raportointiin. On hyvin epätodennäköistä, että globaalit yritykset aloittaisivat EU:n taksonomian käyttämisen. Yritysten ei siis kannata luopua GRI:n käyttämisestä ja kannattaa varautua sen käyttämiseen pitemmällä aikavälillä.

5. TULOSTEN POHDINTA

Tutkimuksessa lähdettiin tutkimaan GRI:n ja EU:n taksonomian isoimpia eroja, miten niiden käyttäminen näkyy raportoinnissa ja mitä hyötyä niiden käyttämisestä on yrityksille.

Mitkä ovat GRI:n ja EU:n taksonomian suurimmat erot?

Molemmat raportoinnin työkalut käsittelevät ESG-raportoinnin aihealueita. EU:n taksonomia on kuitenkin enemmän keskittynyt ympäristöä koskevien ongelmien käsittelyyn ja ratkaisuun, vaikka sosiaaliset osuudetkin ovat jo sen huomiolla [9]. GRI on huomattavasti laajempi ja sen standardeja on kehitetty monen vuoden ajan. GRI on myös raportointi työkalu, mitä todennäköisemmin hyödynnetään myös Euroopan ulkopuolella. Tutkimuksen alussa oletettiin molempien työkalujen olevan vastuullisuusraportoinnin työkaluja ja seuraavan ESG tyyliä. Tutkimus osoitti tämän enimmäkseen todeksi. Ainoa yllättävä poikkeus oli EU:n taksonomian suurempi keskittyminen pelkästään ympäristöllisiin ongelmiin, mutta tämäkin on laajennusten ja kehitysten kohde [9]. Tämän tutkimuksen perusteella GRI:n ja EU:n taksonomian tarjoamat hyödyt yrityksille ovat saman kaltaisia. Molemmat tarjoavat yritykselle paremman viherpolitiikan toimintaansa, mikä todistetusti parantaa näiden yritysten brändiä, pakollisten raportointien laatua, yrityksen toiminnan läpinäkyvyyttä ja luotettavuutta [4;9]. EU:n taksonomia nostaa suurempana etuna keskittymisen yritysten viherpesun estämiseen. EU:n taksonomia auttaa yrityksiä ohjaamaan resurssinsa toimintaan, joka hyödyntää Euroopan asettamia ympäristötavoitteita. Tällöin on varmempaa, että yritysten viherpoliittiset investoinnit eivät mene hukkaan. Vaikka GRI:llä ei vielä ole selvää standardia viherpesuun, GRI on kuitenkin jatkuvan kehityksen alla ja varmasti alkaa huomiomaan viherpesua paremmin [26].

Miten näiden työkalujen käyttäminen näkyy tutkituissa yrityksissä?

Tutkimuksen alussa uskottiin, että molemmilla työkaluilla olisi iso rooli yritysten vastuullisuusraportoinnissa. Tutkittujen yritysten vastuullisuusraportoinnissa EU:n taksonomian osuus oli huomattavasti pienempi GRI:hin verrattuna. EU:n taksonomia on vasta parivuotta vanha, joten tämä on järkevää. Taksonomian osuus oli kuitenkin paljon pienempi mitä oletettiin. EU:n taksonomiaa koskeva raportointi käsittelee liikevaihtoa, pääomamenoja ja toimintamenoja. Tämän takia moni yritys liitti EU:n taksonomiaa koskevat tiedot ja liitteet talousosioonsa eivätkä vastuullisuusraportointiinsa [16]. Tämä luo mielenkiintoisen tilanteen. EU:n taksonomiaa kehitetään vastuullisen raportoinnin työkaluksi, jonka yksi tehtävä on auttaa yritystä investointiensa ohjaamisessa. Tämä puolestaan ai-

heuttaa tilanteen, jossa yritykset näkevät EU:n taksonomian talouden työkaluna enemmän kuin vastuullisuuden. EU:n taksonomian rooli on kuitenkin ollut nousussa vuosien 2021 ja 2022 välillä. Tämä todennäköisesti johtuu EU:n taksonomian lakipakotteisuuden takia. GRI käsittelee myös taloutta koskevia lukuja ja raportointia, mutta tämä on vain yksi vastuullisuusraportoinnin aiheista. GRI raportointia hyödynnettiin jokaisessa tutkussaraportissa. GRI:n käyttötaso oli vaihtelevaa, mutta se löytyi jokaisesta raportista. Tämä näkyi erityisesti Ponsse yrityksen suppeassa ja Metso yrityksen laajassa raportoinnissa [20;21]. Ainakin tällä hetkellä voidaan sanoa GRI:n olevan huomattavasti vahvemmassa asemassa EU:n taksonomiaan verrattuna. Yritykset rakentavat raporttinsa GRI:n ympärille ja EU:n taksonomia on vielä hyvin pieni osa tätä. Tämän tutkimuksen tulos on, että GRI jatkaa vahvaa asemaansa vastuullisuusraportoinnissa, mutta EU:n taksonomian rooli tulee vain kasvamaan.

Minkälainen on vastuullisuusraportoinnin tulevaisuus näiden työkalujen kannalta?

Tutkimuksen pohjalta GRI ei tule todennäköisesti saamaan suuria muutoksia lyhyellä aikavälillä. GRI on jatkuvan muutoksen alaisena ja päivittää itseänsä tulevien muutosten perusteella. On mahdollista, että pitkän aikavälin jälkeen GRI tekee suurempia muutoksia standardeihinsa, mutta tämä on hyvin riippuvaista vastuullisuudessa tapahtuviin aiheisiin. Esimerkiksi maailmanlaajuinen pandemia tai jokin muu uudenlainen huomioitava asia saattaa ilmetä, johon tarvitaan uusia standardeja. Koko GRI systeemi tuskin muuttuu. EU:n taksonomia ei ole vielä valmis ja ei vielä sisällä kaikkea haluttua. Lyhyellä aikavälillä EU:n taksonomiaan varmasti lisätään puuttuvat tavoitteista löytyvät sosiaalisuutta koskevat osuudet. Tätä voidaan pitää itsestään selvyytenä. EU:n taksonomia on alusta lähtien lisännyt itseensä paljon uusia ja puuttuvia osuuksia. Ei ole siis outoa, että Eurooppa jatkaisi tämän kehittämistä. Pitemmällä aikavälillä voidaan kuvitella EU:n taksonomian kasvavan. Tämä on täysin riippuvaista Euroopan komission asettamien tavoitteiden saavuttamisesta. Mikäli tavoitteet saavutetaan, voidaan uskoa Euroopan Komission lisäävän tavoitteita ja kasvattavan tämän työkalun osuuksia. Mikäli tavoitteita ei saavuteta, voidaan uskoa Euroopan Komission kiristävän otettaan jo olemassa olevasta systeemistään. Tästä riippumatta molemmilla työkalulla on varmasti suuri ja oma roolinsa vastuullisuusraportoinnissa.

5.1 Tulosten luotettavuus

Tutkimuksen tulokset ovat loogisia. On järkevää, että vanhempi GRI standardi järjestelmä on suurempi ja enemmän käytetty kuin vasta pari vuotta vanha EU:n taksonomia. Yritysten raportoinnissa alkaa vasta näkyä EU:n taksonomian vaikutukset, mutta tämä

todennäköisesti kasvaa vuosien mittaa. Yritykset pyrkivät aina hyödyntämään parhaita työkaluja rahan ja arvon tekemiseen. Koska molemmista työkaluista on hyötyä yrityksille eritavoilla, ei ole syytä jättää näitä käyttämättä. EU:n taksonomia on vasta kehitteillä ja tutkimus uskoo sen merkityksen kasvavan vastuullisuusraportoinnissa.

Tulosten luotettavuutta voidaan enimmäkseen pitää luotettavana. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen ”*Mitkä ovat GRI:n ja EU:n taksonomian suurimmat erot?*” tulosten voidaan uskoa olevan kohtuu luotettavia. Erot ovat ensin havaittu ja huomattu kirjallisuuskatsauksessa, ja tutkittujen yrityksiä analyysi vahvistaa löydettyjä vastauksia. Toisen tutkimuskysymyksen ” *Miten näiden työkalujen käyttäminen näkyy tutkituissa yrityksissä?*” tulokset ovat luotettavat tutkimuksen asettamien rajausten sisällä. Tutkittavat yritykset valittiin hyvin tarkoilla kriteereillä. Tämän takia oli helppo löytää analysoitavaa dataa yritysten vastuullisuusraportoinnista. Mikäli valittavat yritykset olisivat globaaleja, saataisivat tulokset olisivat varmasti hyvin erilaisia. Kaikki yritykset toimivat myös samankaltaisella toimialueella. Tämä rajaus oli tarkoituksellinen, mutta erialojen yrityksiltä olisi varmasti löytynyt erilaista tietoa vastuullisuusraportoinnistaan. Kolmanteen tutkimuskysymykseen ” *Minkälainen on vastuullisuusraportoinnin tulevaisuus näiden työkalujen kannalta?*” on vaikeata määrittää luotettavuutta. Tulevaisuus ei koskaan ole täysin varma ja sen arviointi on spekulatiota parhaimmillaan. Esitetyt pitkän ja lyhyen aikavälin näkemykset perustuvat Euroopan Komission ja GRI:n omien suunnitelmien ja historian pohjaan, mutta tämänkin perusteella saadaan myös vain spekulatiota.

5.2 Mahdolliset jatkotutkimus suositukset

EU:n taksonomia on vielä hyvin uusi, mutta myös ajankohtainen aihe. Muutaman vuoden päästä Euroopan taksonomia on muuttunut paljon ja lisääntynyt yritysraportoinnissa huomattavasti. Aiheen kasvaessa myös siihen liittyvä kirjallisuus kasvaa. Mikäli samankaltaista tutkimusta lähdetään suorittamaan, kannattaa selvittää lisättyjen sosiaalisten aiheiden ja lakipakkoteiden vaikutusta yrityksen raportointiin. Kun EU:n taksonomia on käytetty jonkin verran, yritysten mielipiteet työkalusta alkavat myös tulla paremmin esille. On siis mahdollista saada laajempaa ja tarkempaa dataa jopa suoraan yrityksiltä raportoinnin ulkopuolelta. Mahdollinen jatkotutkimus voidaan teoriassa keskittää pelkästään EU:n taksonomiaan ja tämän kasvavaan vaikutukseen.

6. YHTEENVETO JA LOPPUTULOKSET

Tämä työ suoritettiin Tampereen Yliopiston Tekniikan ja luonnontieteiden tiedekunnalle. Työssä lähdettiin selvittämään GRI:n ja EU:n taksonomian suurimpia eroja, vaikutusta yritysten raportointiin ja mahdollista roolia vastuullisuusraportoinnin tulevaisuudessa. Tutkimus aloitettiin kirjallisuuskatsauksena tutkittavan aiheen ja työkalujen kirjallisuudesta. Kirjallisuuskatsaus antaa selvän käsityksen aiheen ja työkalujen käyttämisestä. Tämän lisäksi kirjallisuuskatsauksella selvitettiin yritysten raportointia ja työkalujen käyttämistä yritysten raportoinnissa. Tämän suorittamiseen työssä valittiin kymmenen yritystä, ja asetettiin selvät rajaukset näille yrityksille.

Kirjallisuuskatsauksen jälkeen suoritettiin data-analyysi valitun kymmenen yrityksen vastuullisuusraportoinnista. Tämän data-analyysiin perusteella käytiin läpi ja kirjoitettiin lyhyet tiivistelmät jokaisen yrityksen vastuullisuusraporteista tai vuosikertomuksista. Data-analyysin päätarkoituksena työssä oli tutkia GRI:n ja EU:n taksonomian käyttämisen laajuutta ja tarkoitusta yritysten vastuullisuusraportoinnissa. Yritysten raporttien vertailemisessa hyödynnettiin työhön kehitettyjä GRI-indeksi malleja.

Seuraavaksi työssä käytettiin tehtyä kirjallisuuskatsausta ja data-analyysiä työkalujen tulevaisuuden arvioimiseen. Työssä arviotiin molempien työkalujen pitkän ja lyhyen aikavälin tulevaisuutta. Arvioitujen tulevaisuuksien perusteella työssä esitettiin myös suosituksia ja tapoja varattua näihin mahdollisiin tulevaisuuksiin.

Työn tuloksina saatiin, että GRI:n ja EU:n taksonomian suurimpina eroina on EU:n taksonomian keskittyminen ympäristön aiheisiin ja parempi viherpesun esto. Toinen suuri ero on miten yritykset käyttävät EU:n taksonomiaa. Yritykset käyttävät EU:n taksonomiaa enemmän talouden seuraamiseen ja raportointiin kuin vastuullisuusraportointiin. Tutkimuksesta selvisi myös, että moni yritys ei vielä täysin ole ottanut EU:n taksonomiaa mukaan raportointiansa. EU:n taksonomian roolia ei myöskään vielä ole kunnolla sisäistetty vastuullisuusraportoinnin osuuteen. GRI:n rooli raportoinnissa puolestaan on hyvin vahvassa asemassa ja löytyi jokaisen tutkitun yrityksen vastuullisuusraportoinnista. Viimeisenä tuloksena työssä esitettiin työkalujen tulevaisuuksia. Lyhyellä aikavälillä todettiin EU:n taksonomian pyrkivän lisäämään asettamiaan sosiaalisia tavoitteita ja pyrkimään Euroopan komission ympäristötavoitteiden saavuttamiseen. Pitkällä aikavälillä uskottaan Euroopan taksonomian roolin kasvavan ja lisäävän lakipakotteisia osuuksiaan. GRI puolestaan jatkaa toimintaansa pitkälti samalla tavalla. Lyhyellä aikavälillä

GRI päivittää standardejaan vastaamaan nykyisiä ongelmia. Pitkällä aikavälillä suuremmat muutokset ovat mahdollisia, mutta tutkimus uskoo GRI:n roolin pysyvän vahvana vastuullisuusraportoinnin kannalta. Työssä esitetään suosituksia näihin mahdollisiin tulevaisuuksiin. Työ suosittelee seuraamaan EU:n taksonomiaan ja hyödyntämään sitä niin paljon kuin mahdollista, mutta ei hylkäämään GRI raportointia.

LÄHTEET

- [1] White GB, Sustainability Reporting: Getting Started, Second Edition, New York: Business Expert Press, 2015.
- [2] Työ ja elinkeino ministeriö, Yhteiskuntavastuu. Vastuullisuusraportointi - Vastuullisuusraportointi velvoittavaksi – mitä vaaditaan ja keneltä?, Verkkosivu (viitattu 03.10.2023): <https://tem.fi/vastuullisuusraportointi>
- [3] Global Reporting Initiative, About GRI – Our Mission and History - Empowering sustainable decisions for over 25 years, Verkkosivu (viitattu 04.08.2023): <https://www.globalreporting.org/about-gri/mission-history/>
- [4] Global Reporting Initiative, A Short Introduction to the GRI Standards, 04.10.2021
- [5] European Commission, EU taxonomy for sustainable activities, Verkkosivu (viitattu 04.08.2023): https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities_en
- [6] European Commission, EU Taxonomy Navigator, Verkkosivu (viitattu 04.08.2023): <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/>
- [7] Celsia team, Steps for creating an EU taxonomy report: complete guide with examples, 09.02.2023, Verkkosivu (viitattu 12.09.2023) <https://www.celsia.io/blogs/steps-for-creating-an-eu-taxonomy-report-complete-guide-with-examples>
- [8] Komission Delegoitu Asetus (EU) 2021/2178, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 täydentämisestä täsmentämällä niiden tietojen sisältö ja esitystapa, jotka direktiivin 2013/34/EU 19 a tai 29 a artiklan soveltamisalaan kuuluvien yritysten on annettava ympäristön kannalta kestävästä taloudellisista toiminnoista, sekä kyseisen tiedonantovelvollisuuden noudattamiseksi käytettävä menetelmä, Euroopan unionin virallinen lehti, 10.12.2021, Verkkosivu (viitattu: 04.10.2023): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R2178#d1e42-23-1>
- [9] European Commission, A User Guide To Navigate The EU Taxonomy For Sustainable Activities, Kesäkuu 2023
- [10] Science Based Targets, SBTi CORPORATE MANUAL, Version 2.1, Huhtikuu 2023
- [11] Sphera's Editorial Team, 10 Business Benefits of Setting Science-based Targets, Sphera, 10.12.2019, Verkkosivu (viitattu: 16.09.2023): <https://sphera.com/spark/10-business-benefits-setting-science-based-targets/>
- [12] Outokumpu, Outokumpu Vuosikertomus 2022, Outokumpu Oy, 1.3.2023
- [13] Metsä, Metsä Group Vuosikertomus ja kestävyysraportti 2022, Metsä Group, 23.02.2023
- [14] Cargotec, Vuosikertomus 2022, Cargotec, Helmikuu 2023

- [15] Cargotec, GRI REPORT, Cargotec, Helmikuu 2023
- [16] Stora Enso, Annual Report 2021, Stora Enso, 10.02.2022
- [17] Stora Enso, Annual Report GRI content index, Stora Enso, 10.02.2022
- [18] Valmet Automotive, Sustainability Report 2021, Valmet Automotive, 2022
- [19] Kone, Kestävää Kaupunkielämää Yritysraportti 2021, Kone, 2022
- [20] Ponsse, Vastuullisuusraportti 2022, Ponsse Oyj, 15.03.2023
- [21] Metso, GRI-Liite 2022, Metso, 2023
- [22] Metso, Taloudellinen Katsaus 2022, Metso 2023
- [23] Walki Group, Walki Corporate Sustainability Report 2022, Walki Group, 2022
- [24] UPM, UPM's GRI Content Index, UPM, 2023
- [25] UPM, UPM Vuosikertomus 2022, UPM, 2023
- [26] Global Reporting Initiative, Beginning of the end for greenwashing?, 16.11.2022, Verkkosivu (viitattu:23.10.2023): <https://www.globalreporting.org/news/news-center/beginning-of-the-end-for-greenwashing/>